

DARBININKAS

Vol. XC, Nr. 2 (36)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Vasaris - February 2005

Lietuvos pasipriešinimui sovietinei okupacijai – 60 metų

OKUPANTAMS SIAUČIANT

„Lietuvių fronto“ pagrindinė karinė organizacija „Kęstutis“ (kartu Lietuvos Laisvės Armija, LLA) – buvo pirmosios karinės organizacijos, rengusios ir vykdžiusios pasipriešinimą būsima antrajai sovietų okupacijai 1944 metais

Dr. Juozas JANKAUSKAS

Sovietų okupantams 1940 m. liepos 11 d. Lietuvoje pradėjus suiminėti inteligentus, o vėliau masiškai tremti gyventojus į Sibirą (kaip vėliau paaiškėjo, sovietų okupantai šiame etape buvo numatę sunaikinti apie 600 tūkst. Lietuvos gyventojų), žmonės pradėjo slapstytis, organizuotis į ginkluotus būrius. Prasidėjo Lietuvos gyventojų pasipriešinimas sovietų okupacijai, kuris greitai tapo masinis. Atsirado daug įvairių antisovietinių pagrindinių organizacijų, kurių dauguma vėliau įsitraukė į Lietuvių aktyvistų frontą (LAF), kuris 1940 m. spalio 9 d. buvo įkurtas Kaune, o lapkričio 17 dieną plk. K. Škirpos iniciatyva – Berlyne. LAF buvo įkurtas ir Vilniuje, kur buvo stiprus karinis centras, vadovaujamas Generalinio štabo majoro Vytauto Bulvičiaus (1941 m. gruodžio 18 d. NKVD sušaudyto Gorkio kalėjime). Pagrindinė

antisovietinio pasipriešinimo organizacija, kuri surengė 1941 m. birželio 22 d. tautos sukilimą ir birželio 23 dienos rytą per radiją paskelbė apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą bei Laikinąją Lietuvos Vyriausybę, buvo LAF. Ir būtent Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas vokiečiams dar neužėmus Lietuvos (vokiečių žvalgai Kaune pasirodė tik birželio 24 dienos popietę, į Vilnių jie įžengė birželio 24 dienos pavakarį, o visą Lietuvą vokiečiai užėmė tik birželio 27 dieną) Vokietijos politinė vadovybė pastatė į keblią padėtį: faktiškai vokiečių kariuomenė įžengė į išsivadavusią nuo sovietų Lietuvą. Tai visiškai neatitiko vokiečių planų ir sukėlė didelį nacių įniršį. Dar didesnį pyktį sukėlė LAF vadovybės 1941 m. rugsėjo 15 d. pasirašytas protesto memorandumas

(nukelta į 10 psl.)

Lietuvos partizanai - miško broliai - ilgai (1944-1954) ir budriai stovėję Lietuvos laisvės sargyboje. Šis straipsnis spausdinamas Lietuvos Valstybės atstatymo - Vasario 16-tosios šventės proga.

Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) veikusiomis kainomis pernai, palyginti su 2003 m., išaugo 6,6 proc. iki 61,801 mlrd. litų, pranešė Statistikos departamentas. Vienam gyventojui 2004 metais teko 17,55 tūkst. litų BVP, arba - 6,9 proc. daugiau nei 2003 m., skaičiuojant palyginamosiomis 2000 m. kainomis. 2003 m. Lietuvoje BVP buvo 9,7 proc. didesnis nei 2002 m. Daugiausiai bendroji pridėtinė vertė išaugo pramonėje, prekyboje, taip pat transporto, sandėliavimo ir ryšių veikloje.

Elta

Lietuvoje pastatytas moderniausias Baltijos šalyse augalų karantino šiltnamius. Lietuvoje nuo šiol importuojami augalai bus kontroliuojami specialiai įrengtame karantino šiltnamyje, kurio statybai buvo skirta apie 5,5 mln. litų iš valstybės biudžeto ir Europos sąjungos PHARE programos lėšų. Moderniausio Baltijos šalyse šiltnamio statybos darbai truko šiek tiek daugiau nei pusmetį, jį oficialiai pristatė bendrovė "Dzūkijos statyba". Šiame šiltnamyje bus galima atlikti mikologinius, bakteriologinius, virusologinius, hematologinius tyrimus. Naujajame šiltnamyje jau pradėtos tirti kelių Lietuvos ūkininkų auginamų bulvių sėklinės savybės. Visą tyrimų ciklą kontroliuoja kompiuterinė sistema. Šiltnamyje esantys augalai 1-2 mėnesius ir ilgiau bus stebimi, ar nėra užkrėsti ligomis ir kenkėjais. Be to, šiltnamius pravers augalų indikatorių auginimui, jų užkrėtimui, stebėjimui ir tyrimams. Pagal pasaulinę praktiką visa importuojama ir eksportuojama produkcija turi būti iš pagrindų patikrinta. Pagal tarptautinį PHARE paramos programos Dvynių projektą Lietuvoje įvesta speciali augalų pasų sistema. Dėl to dabar galima operatyviau susekti įvairių importuojamų

augalų, jų sėklų dauginimo kelius, sustabdyti žemės ūkio kultūrų ligų plitimą. Be to, pagal šį projektą atliekama medienos eksporto ir importo kontrolė, susijusi su pasienio punktų veikla.

Elta

Organizacijos, kovojančios už vaikų teises, sako, kad skurstančių vaikų skaičius kasmet didėja ir tai tampa gana rimta problema, pranešė Lietuvos radijas. 10 naujų ES šalių skurdo vidurkis yra beveik vienodas, bet Lietuvos skurdo lygis – didžiausias tarp Baltijos šalių. Vaikų skurdo pasekmės – vaikų mirtingumas, nėštumas paauglystėje, blogas mokymasis. Lietuvoje 5 proc. vaikų gyvena apleistose šeimose. Vilniuje surengta pirmoji tarptautinė konferencija, kelianti vaikų skurdo problemą. Šios konferencijos tikslas – išryškinti vaikų skurdo klausimo svarbą planuojant ir įgyvendinant valstybines programas bei atskleisti vaikų skurdo pasekmes. Mažiausia skurdo rizika yra Skandinavijos šalyse. Lietuvoje veikia 31 vaikų dienos centras, kuriuose vaikai ateina po pamokų, nes namuose nėra nei valgyti, nei stalo, kur ruošti pamokas. Skurstančių vaikų skaičius ES yra didesnis nei suaugusiųjų – penktadalis ES vaikų skursta.

Elta

Kauno miesto savivaldybėje apsilankęs Italijos viešosios nacionalinės organizacijos "A.N.P.A.S." Lombardijos regiono atstovas pranešė, kad iš šios organizacijos fondo bus skirta 190 tūkst. litų pirmųjų Lietuvoje laikinojo gyvenimo namų pilnamečiams našlaičiams projektui. Už šias lėšas bus parengtas savivaldybės skirto pastato R. Kalantos gatvėje rekonstrukcijos projektas ir pradėti remonto darbai. Pastato, kuriame bus įrengti 22 vieno kambario butai, rekonstrukcija turėtų būti baigta po metų. Už Italijos organizacijos lėšas įrengtą pastatą planuoja išlaikyti savivaldybė, ji taip pat skirs etatinį socialinį darbuotoją, kuris teiks įvairias konsultacijas savarankišką gyvenimą pradėjusiems našlaičiams. Rėmėjų namams ieškos so-

cialinės pagalbos centras "Vilties krantas". Pasak Kauno savivaldybės Vaikų teisių apsaugos tarnybos vedėjos Birutės Valmienės, namuose jaunuoliai galės gyventi, kol baigs mokslus profesinio rengimo centruose, kolegijose ar aukštesiose mokyklose, gaus savivaldybės suteikiamą nuolatinį būstą ar patys pajėgs būstą nuomotis. "A.N.P.A.S. Lombardia" ir kitos italų socialinės paramos organizacijos su miesto savivaldybe jau kelerius metus dalyvauja bendruose našlaičių paramos projektuose, remia vaikų ir senelių namus. Kauno savivaldybės Vaikų teisių apsaugos tarnybos duomenimis, Kaune 5 vaikų globos namuose gyvena 470 našlaičių.

BNS

Per praėjusių metų 11 mėn. Lietuvoje gyventojų sumažėjo 17,7 tūkst. Statistikos departamento duomenimis, praėjusių metų gruodžio pradžioje Lietuvoje gyveno 3 milijonai 428 tūkst. gyventojų - 17,7 tūkst. mažiau nei 2003 m. pradžioje, 2004 m. sausio - lapkričio mėn. gimė 28,123 tūkst. kūdikiai - 39 daugiau negu per tą patį 2003 m. laikotarpį. Palyginus 2004 ir 2003 m. sausio-lapkričio mėnesius, Lietuvoje mirė 410 žmonių daugiau - iš viso 37,635 tūkst. Daugiausiai žmonių miršta dėl kraujotakos sistemos ligų (per 11 praėjusių metų mėnesių - 20,451 tūkst.), piktybinių navikų (7,318 tūkst.) bei dėl išorinių priežasčių (4,621 tūkst.). Per vienuolika 2004 m. mėnesių tiek sukūrė šeimas, tiek išsiskyrė daugiau porų negu per 2003 m. tą patį laikotarpį - susituokė 2 tūkst. 458 poromis, o išsituokė 430 porų daugiau. Ir toliau didėja išvykstančių iš Lietuvos žmonių skaičius. Per 11 praėjusių metų mėnesių išvyko 13,82 tūkst. žmonių, kai 2003-iaisiais per tą patį laikotarpį - 10,161 tūkst. Sumažėjo vykstančių į NVS šalis, tačiau padaugėjo išvykstančių į kitas valstybes. Padidėjo ir atvykstančių į Lietuvą žmonių skaičius. 2004 m. sausio - lapkričio mėnesiais atvyko 4,939 tūkst. žmonių - tai yra 680 daugiau nei per tą patį 2003 metų laikotarpį.

Elta

Dirbkime dėl Tėvynės

Mons. Gintaras Grušas,

Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius

Mons. Gintaras Grušas

Pirmiausia noriu kreiptis į Sausio 13-osios žmones – didelę mirusiųjų ir gyvųjų bendruomenę, pasiryžėlių ir jų artimųjų bendruomenę, – meldamas jai Dievo malonės Amžinajame ir šiame gyvenime.

Šiandien, minėdami Sausio 13-ąją, prisimename tuos, kurie taip troško laisvės, kad nepabijoję išeiti naktį į gatves ir budėti Lietuvos sargyboje.

Svarbu stabtelėti ir pažvelgti į aukos vietą dabartiniuose mūsų gyvenimuose. Šiais metais katalikai visame pasaulyje švenčia Popiežiaus paskelbtus Eucharistijos metus. Eucharistija – tai aukščiausiosios Aukos sudartinimas, jos prisiminimas, padėka už ją ir dalyvavimas joje. Tikinčiam tai – „viso krikščioniško gyvenimo versmė ir viršūnė“. Kristaus auka – nelygstama, tačiau iš jos mes mokomės, kaip turime gyventi, o kartais – kaip atiduoti gyvybę. Ir netikintiesiems verta pamąstyti, ką Jėzaus Kristaus mirtis ant kryžiaus ir jos atminimas byloja visiems žmonėms apie centrinę aukos vietą pasaulyje.

Mūsų pareiga – puoselėti gyvą aukos atmintį ir dėkoti Aukščiausiam už tuos, kurie aukojosi iki mūsų ir už mus, idant turėtume laisvę ir pažintume tiesą. Aukos už tėvynę ir žmogaus orumą sudėtos kalėjimuose ir konclageriuose, miškų bunkeriuose ir taikiuose demonstracijose. Mūsų dabartis bei ateitis priklauso ir nuo aukų, kurios ne tokios pastebimos, pavyzdžiui, kasdienių tėvų pasiaukojimų dėl savo vaikų.

Vaisingos ištvermės ir tragedijų skausmo priminimas drauge suteikia progą susimąstyti, kaip sugebėjome pasinaudoti tokia brangia kaina atkovota laisve. Daug nuveikta stiprinant ir apsaugant valstybę, tačiau kur kas mažiau – apsaugant žmogų, stiprinant jo tikėjimą ir pasitikėjimą. Laisvo žmogaus dvasią mumyse pradėjo užgniaužti mūsų pačių aplaidumas bei nusivylimas. Entuziazmas išblėso, dažnas ėmė rūpintis tik savimi, artimiausiais giminaičiais.

Net tikintieji, pasiekę laisvę viešai išpažinti savo tikėjimą, dažnai apleidžia atminimo, padėkos ir aukos dvasią. Šiais Eucharistijos metais ypač siektina apmąstyti Kristaus auką kas sekmadienį sąmoningai dalyvaujant šv. Mišių aukoje. Šalyje, kur 85 nuošimčiai gyventojų yra pakrikštyti katalikais, tikrai dalelė ryžtasi atlikti svarbią krikščionio pareigą ir tikrai švęsti sekmadienį. Tik mažuma supranta, kad tai ne vien nusižengimas prieš įsakymą, bet ir neatlyginamas nuostolis visavertei būčiai.

Ir iš sąmoningo piliečio, ir iš sąmoningo tikinčiojo laukiama pasirengimo aukotis. Šiandien mūsų abejingumas ir neryžtingumas, vengimas sudėti nors dalelę asmeninio labo ir pastangų bendrajam gėriui atveria duris naujam, neregimam priešui. Mahatma Gandis, iš kurio mokėmės takaus pasipriešinimo prievartai, išvardijo septynis

dalykus, kurie gali mus sunaikinti. Tai: turtas (įgytas) be darbo; malonumas be sąžinės; išmanymas be asmenybės; verslas be etikos; mokslas be žmogiškumo; religija be aukos; politika be principų. Šias tiesas apie žmogų mums reikia įsidėmėti, nes jos nuodija mūsų orią egzistenciją ir čia, Lietuvoje.

Kiek daug mūsų siekia greit ir lengvai pralobti – o kieno gi sąskaita?

Kiek daug leidžiasi į sąžinės neribojamus malonumus, neatsižvelgdami į padarinius, kurie žeidžia šeimas ir visą tautą; kiek nukenčia nuo verslininkų, kurie stokoja etikos ir, apsuksiai išnarstę įstatymų peripetijas, lieka nebauždžiami, nors nusikalsta teisingumui; gyvenimas žinių visuomenėje baugina informacijos pertekliumi, bet dar grėsmingiau – jei žmogus naudojasi ja neatsakingai; mokslininkai imasi tyrimų aplenkdami žmogiškumą, negerbdami gyvybės ir žmogaus orumo nuo pradėjimo momento iki natūralios mirties – dažnai tai įtvirtinama įstatymais; politikai be principų pažada savo rinkėjams viską, žinodami, kad netesės, todėl skatina dar sykį nusivylusiųjų pilietinę apatiją; tikintieji nori įgyti religinę atramą tik trumpai užsukę į bažnyčią ar sinagogą, bet nėra pasirengę aukotis dėl savo tikėjimo kasdieniame gyvenime.

Sunkiau sergėti savo ir tėvynės laisvę, kai reikia nuolat budėti, kad nematomas priešas tarp mūsų ir mumyse neįveiktų tos aukos dvasios, kuri atnešė laisvę ir vienintelė gali ją išlaikyti, išplėsti, įkūnyti.

Turime budėti, kad leidžiami įstatymai apsaugotų ne tik valstybės, bet ir žmogaus orumą.

Turime budėti, kad tikėjimo, kuris mums parodo tikrosios aukos pavyzdį ir jo vietą gyvenimo slėpinyje, neužgožtų apatija ir aptingimas.

Turime dalyvauti budėjime ir aukoje tų, kurių kančia ir mirtis Sausio 13-ąją padėjo mūsų laisvo krašto pamatus.

Baigsiu Ateitininkų himno žodžiais, kurie kviečia budėti, kviečia darbuotis savo širdies lauke ir aukotis tėvynės ateičiai:

Ateitį regim tėvynės laimingą,

Šviečia mums kryžius ant mūsų vėliavos.

Stokime drąsiai į kovą garbingą,

Dirbkim, kovokime dėl Lietuvos.

Sutrumpinta kalba, pasakyta iškilmingame Seimo posėdyje, skirtame Sausio 13-ajai

TREMTINIŲ BORUSEVIČIŲ ŠEIMOS ATSIMINIMAI (4)

Kotryna BORUSEVIČIENĖ

Apie Borusevičių šeimos pergyvenimus Sibiro tremtyje "Darbininko" vienuoliktame numeryje pasakojo Elena Borusevičiūtė-Šidlauskienė, gimusi gyvuliniam vagone pakeliui į tremtį. Dabar ji yra Telšių Vincento Borusevičiaus katalikiškos gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja metodininkė.

2004 m. dvyliktame numeryje spausdinome jos tėvo, Juozo Borusevičiaus atsiminimus. 2005 m. pirmame ir šiame numeryje spausdiname Elenos motinos – Kotrynos Borusevičienės kiek ilgesnius atsiminimus. **Red.**

* * *

Be namų...

Minėtas leitenantas su manimi ir dukrele važiuo traukiniu tik ligi Maskvos. Jis prisipažino man turįs nuvežti mane į tremties vietą. Klausė, ar sutikčiau Krasnojarskan vykti viena. Jei nesutiksiu, lydėsiąs ir toliau. Tačiau Maskvoje jam labai reiktų aplankyti lyg žmoną, lyg sužadėtinę. Kaip tik pasitaikiusi dabar progą... Pasakiau, jog kaip nors pasieksiu Krasnojarską ir viena pati. Tas leitenantas su manim elgėsi tikrai žmoniškai. Tarkim, kad ir tokia smulkmena. Maskvoje jis paklausė, ar nenorinti užsukti į tualetą, parodė, kur jis yra.

Kotryna ir Elenutė prie trobos kampo su karvute ir veršeliu. Nusifotografuota iš džiaugsmo, kad pagaliau pavyko įsigyti karvę. Tai įvyko tik baigiantis tremties laikui. Fotografavo tremtinė estė.

Leitenantas įsodino mane su veikeliu į karišką ešeloną ir nuėjo savais keliais. "Kodėl tarp kariškių?" – pagalvojau.

Mudviejų gultas virš rusų pulkininko gulto. Šis pasiūlė pasikeisti vietomis. Tame pačiame kupe važiuo rusas karininkas su žmona, kuri, buvo labai nepatenkinta, kad jos vyras rūpinasi manimi. Per visą kelionę nuo Maskvos iki Krasnojarsko ji tiek man teburbtelėjo:

- Ko pati nemaitini vaiko?

- O iš ko aš maitinsiu? – klausimu į klausimą atsakiau rusiškai.

Karininkas, vis pasinaudodamas momentu, kad žmona būdavo trumpam kur nuėjusi, atnešė man patalynę, vis pakišdavo tai sumuštinį, tai cukraus, tai muilo gabalėlį vaiko drabužiams išskalbti.

Sykį grįžau vystyklus išskalbusi, žiūriu – neseniai į traukinį įlipusi aukšta, šviesiaplaukė, atrodo ukrainietė čiūčiuoja mano dukrelę, kurią buvau palikusi bemiegiančią. - matyt verkė pabudusi. Šitoji moteris dažnai nešiodavo vaiką po vagoną, dainuodavo. Ji juokavo, kad aš nemokanti vaiko numaldyti, - mat nedrįsau taip kaip ji vaikštinėti – vis kertelėje sėdėdavau.

- Pailsėk, pamiegok, aš vaikėlį prižiūrėsiu, - ji man pasiūlydavo.

Užjautė mudvi dauguma keleivių. Net iš kitų vagonų atnešdavo mums maisto. Tik aš niekaip negalėdavau nieko praryti – vis atrodė lyg išmalda... Tomis dovanomis mane dar labiau pravirkdydavo. Karininkas pasiuntė kareivį, kad padėtų į Krasnojarsko stotį nunešti mūsų drabužių ryšulėlį. Netrukus stotyje prisistatė kareivis ir nuvedė mudvi į tokį nedidelį medinį pastatą. Paprašė parodyti dokumentus. Ištiesiau jam vienintelį dokumentą – kažkokį lapelį, kurį man buvo įdavę Bezecke. Permetė akimis tą raštelį ir su juo rankose paliko mane tarstelėjęs:

- Pasėdėk čia.

Taip ir prasėdėjau čia ir per naktį, paskui per dieną, dar naktį bei dieną.

Įlėję čia žmonės pasidomi, ką aš čia veikiu. Bandau aiškinti. Išklauso ir išeina. Toks, atrodytų, žydas, sužinojęs, kas aš esu, padavė man kepaliuką forminės duonos.

- Daugiau nieko neturiu, - pasiteisino.

Buvau tiek išbadėjusi, kad nebesinorėjo nė tos duonos. Radusi stiklinėlę vandens, pagirdydavau juo kūdikį. Ligoninėje sutaupytieji sausainiai buvo pasibaigę. Vystyklų švarių neturėjau. Išsiskalbti nėra kur. Baigiantis antrajai dienai, įpuolęs į tą patalpą vyriškis nieko nesiteiravęs vijo mane lauk.

- Čia raštinė! Kad nė kvapo čia jūsų nebūtų!

Su peršlapusiu, alkanu kūdikiu ant rankų, pati iš širdgėlos ir alkio vos besilaikydama ant kojų, išslinkau į šaltą žiemos naktį nepažįstamajame Rusijos mieste. Kišenėse – nei pinigų, nei jokio dokumento. Vos grabiniojusi svetimą kalbą. Kur dabar dėtis mudviem? Vaikas beviltiškai klykia.

Staiga švystelėjo išganinga mintis, kai išgirdau dundantį traukinį. Pulsu su vaikiu po traukinio ratais – ir baigta. Kaip buvau įpratusi, sukalbėjai “Sveika Marija” ir jau lekiu...

- Kur bėgi? – lyg per sapną sugriebė mane tvirta vyriška ranka jau visai netoli grėsmingai artėjančio traukinio. Tai buvo kariškis.

Išklausęs trūkinėjančio mano pasakojimo, jis nuvedė mane į kažkokią įstaigą. Padavė kažkokių popierių. Pasirodo, tuo metu kaip tik važiuo traukinys į Užurą. Užuro rajone buvo mano vyras. Kai kariškis įsodino į tą traukinį, baimės pilnomis akimis pralemenau:

- O kur Užure dingsiu? Prapulsiu tenai...

- Niekur neprapulsi, – šyptelėjo mano išgelbėtojas. – Susirask geležinkelio stoties viršininką ar šiaip koki geležinkelietį...

Rytą jau buvau Užure. Klydinėti čia man neteko. Visgi buvo pranešta, kad mane stotyje pasitiktų.

- Laukiame, laukiame jūsų, – draugiškai pakalbino uniformuotas vyriškis. – Ar vyras žino, kad atvažiuosite?

O kaip aš galėjau savo vyrui ką nors pranešti? Aš jam nė laiško neparašiau. Kuo rašysiu ir ant ko? Kas išsiųs? Vyro laiškas į ligoninę Bežecke ir nulėmė mano šitas klajones pas jį. Gydytojui jo adresą parodžiau. Vėliau, kai visa mūsų šeima jau gyveno krūvoj, tremtiniai lietuviai ne kartą stebėjosi, kodėl aš iš Bežecko nepasukau Lietuvon. Kas būtų gaudęs silpną moterį su vaiku ant rankų... Ne, šitokia minti man iš tikrųjų nebuvo kilusi. Kaip – be pinigų, su mažu vaikiu? O iš Novaja Kuzurba kaimo, kur buvo įkurdinta mūsų šeima, viliodavo svajonė imti ir išvažiuoti. Dabar likimo draugės lietuvės perkalbino mane:

- Niekur nepabėgsi. Suims ir į lagerį uždarys. Vaiką atims. Daugiau nė nebepamatysi...

Tad nosį nukabinusi išsipakavau ryšulį, kurį sykį kelionei į Lietuvą jau buvau susiruošusi.

- Pranešime, kad vyrą iš darbo išleistų, – atvažiuos jūsų parsivežti. O kol jis į kelią susiruoš, kol tris dešimtis kilometrų atpūškuos, pabūk pas saviškius – lietuvius, gimtąją kalbą pasikalbėsite, pavalgydins judvi... – šnekėjo tas uniformuotasis, kurį komendantu pavadino.

Girdėjau, kaip tasai komendantas į telefono ragelį šaukė, kad “Josifui Borusevičiui” būtinai gerą arklį duotų ir apipintus ratus, kad apklotu mažam vaikui įdėti nepamirštų, kailinius kokius...

Tremtiniai Borusevičiai (Juozapas, Kotryna, Elena) iš Telšių apskrities Luokės valsčiaus Traulėnų kaimo ištremti į Krasnojarsko kraštą, Užursko rajoną, Novaja Kuzurba kaimą. Šioje nuotraukoje jie tarp vietinių rusų. Pastaruosius lietuviai mokė dirbti žemę, auginti daržoves, gaminti baldus, siūti rūbus, kitų elementariausių buitinių darbų. Fotografuoti rusams buvo reta ir įspūdinga pramoga. Išvydę, kad Borusevičiai nori nusifotografuoti, rusai subėgo iš visų pusių pažiūrėti neregėto dalyko ir taip tapo kolektyvinės nuotraukos dalimi. Fotografavo tremtinė estė

Nuvedė mane pas tremtinius lietuvius nuo Kauno. Jie buvo ištremti anksčiau už mus. Nors tai buvo nepažįstami žmonės, bet lietuviška kalba darė mus be galo artimais. Juk aš tiek laiko gimtosios kalbos negirdėjau. Kai įsišnekėjom, savo pavardę kai pasakiau, kurią taip sunkiai mūsų krašte taria, šeimininkai pastebėjo, kad pas juos – gana dažna pavardė. Žinoma, tautiečiai mūsų alkį numalšino, vystyklais sušėpė, tačiau mums kelionei įdėti, matyt, neturėjo ko. Susispaudę nuošalaus namelio mažame kambarėlyje. Šeima nemaža, - vakare iš darbo vakarienės dar keli grįžo...

Jau apytamsiais atidardėjo ir mano išsiilgtas vyras. Vos jį bepazīnavau – suvargęs, subuvęs visas, pražilęs, apšepęs... guodėsi prisiklausęs kalbų visokiausių, - kad su daktaru ar karininku susidėjusi, kad daugiau manęs nebeįsivysias.

Komendantas pasipiktino, kam mano vyrą į tokią ilgą kelionę išleidę su išsklerusiais ratais, palaikio kuinpalaičio vos patempiamais. Tai buvo jau regėtas rusiškas vežimas su iškeltu dugnu. Tekinių ašys apmūturiuotos nosinėmis. Nesimatė jokios gūnios ar kailinių. Juozas pasibėdavojo, kaip vargingai Užurą pasiekęs, - tekiniai kritinėje žemėn – pavažiuoji kelis kilometrus ir vėl tvirtini ant ašies tekinių šitokiam šalty. Komendantas aiškiai krintosi.

- Novojoj Kuzurboj yra malūnas, mašinos į jį vis lėkdavo ir lėkdavo, o šįvakar lyg tyčia jų anei balso, - nervinosi jis ir vis dairėsi į tolį. - Gal visgi pasitaikys kokio, - neprarasdamas vilties palydėjo rūpestingu žvilgsniu mūsų varganą ekipažą komendantas ir vis dėlto liko laukti mašinos ant kelio.

Tiek tepavažiavus ties mūsų vežimu sustojo sunkvežimis. Pro kabinos dureles iškišęs galvą vairuotojas šūktelėjo važnyčiotojui:

- Moterį su vaiku man atiduok, nes sušaldysi!

Paaiškėjo, kad komendantas liepęs šitam vairuotojui nuvežti mane su dukrele į Novąją Kuzurbą. Vyras liko vienas plūktis su išsklerusia važiuokle tamsiame ir speiguotame kely.

Per skubėjimą nė nepaklausiau vyro, kur jo būstas. Vairuotojas nežinojo, kurioje vietoje turi mus išlaipinti. Atminiau, jog vyras laiške buvo užsiminęs, kad gyvenęs netoli krautuvės. Tad šičia ir sustojo sunkvežimis, Vairuotojas pats nulėkė į artimiausią trobą, norėdamas sužinoti, kur mudvi palikti. Pataikė pas rusus. Anie girdėję, kad turinti parsirasti motina su vaikelio. Rusė, priejusi prie mašinos, pasiūlė nuvesti mus į mano vyro kambarį.

Kambarėlį radome šiltai iškūrentą. Į jį buvo galima patekti perėjus didžiulį kambarį, kuriame buvo apgyvendinta Banių šeimyna iš Tryškių.

Juozas Banys buvo maždaug šešiasdešimt metų. Tenai jis ir liko, tačiau ne amžinam poilsiui, nes 1988-ųjų vasarą jo palaikai buvo namiškių ir buvusių tremties kaimynų pastangomis sugrąžinti į gimtinės žemelę.

Kazimiera Banienė – jaunesnė už savo vyrą. Banių šeima jau maždaug stojosi ant kojų, o mūsų tremties pradžia buvo be galo skurdi. Pieno puslitrui pinigų neturėjome, - sriubą net mažam vaikui balindavau pasukomis, kurių džiaugėms gavę.

Po trijų metų iš kažkur parsirado to namo šeimininkas ir mus visus iškraustė. Mūsų šeimą įkurdino dideliame neįaukiame name. Tačiau dabar gyvenome vieni patys. Turėjome kambarį, nors ir šaltą, taip pat - virtuvę. Lantai buvo prie pat žemės. Sykį pabėgau nuo besivejančio mane jaučio. (Sibire gyvuliai būdavo palaidi). Ipuoliau į trobą. Žiūriu – jautis ragais langan barbena. Maniau, kad jau trobon galvą iškū. Tremtyje gąsdino, žinoma, ne vien įsiutę jaučiai...

Ypač pirmaisiais tremties metais išsikviesdavo apklausai.

- Kur vyro brolis Alfonsas Borusevičius? Kokia liga jis mirė? – kartą manęs pasiteiravo kariškis.

Juozo brolis po karo buvo sribokų sudegintas svetimų žmonių daržinėje. Visokių girdėjau apie jį istorijų. Kaip apdegusio kūno laidoti neleido, dirvoje kurį laiką pūdė ir panašiai. Mano vyras sakydavo, kad Alfonsas jokio ginklo neturėjęs, į mišką nėjęs, tik slapstęsis, nes buvęs silpnos sveikatos ir bijojęs, kad nepaimtų į kariuomenę. Supratau, kad sribokai bei enkavedistai jį laikę banditu. Matyt, ir tai prisidėjo, kad mes buvome ištremti.

Taip pat man buvo pareikšta, kad esame buožės, nes laikėme samdinių. Bet juk sunkiai besiverčiančių daugiavaikių šeimų tėvai patys džiaugdavosi, jei kas paimdavo burną juo jų skurdaus stalo. Negi be darbo tokį vaiką pasiėmęs laikysi...

Sykį nuėjau į krautuvę su dukrele. Kažką pasakiau jai, žinoma, lietuviškai. Kad pradės ant manęs rėkti netoliese stovėjęs brigadininkas, kaip aš drįstanti savo kalba su vaiku "barmočyti". Jis pagrasino man, kad duktė vis tiek nebemokės tos bjaurios kalbos, kai eis į rusų mokyklą.

- Neis ji į rusišką mokyklą, - užsidegusi garantavau.

Ir, ačiū Dievui, mano žodžiai išsipildė. Prieš pat mokyklą išvykome į tėvynę ir pirmąją klasę mūsų vaikas lankė vis dėlto Lietuvoje.

Tam kolūkyje, kur mus apgyvendino, į darbą turėdavo eiti ir vyrai, ir moterys. Man visai sušlubavo sveikata. Gydytojai išrašydavo nedarbingumo lapelius. Kolūkio pirmininkas Lysenka ėmė kaltinti vyrą, kad šis gydytojams duodęs kyšius ir mane lepinąs. O man reikėjo važiuoti į Užuro ligoninę – turėjo daryti operaciją. Kaip pasiekti Užurą? Sužinojau, jog ten važiuoja tuščias sunkvežimis. Paprašiau, kad mane pavežtų. Pirmininkas išsityčiojo:

-Samdykis lėktuvą ir skrisk nors į Ameriką.

Po operacijos, žinoma, vėl buvau atleista nuo darbo, nes jaučiausi labai silpna. Ničnieko nebuvo galima man

kilnoti.

Pirmininkas vėl visaip mane užgauliojo:

-Eik prie statybų – akmenis, žvyrą nešioti. Jei ne, į šiaurę pačią išvešiu, o kur vaiką padėsiu, niekada nesužinosi. Kam jus čia atgabeno, geriau būtų sušaudę...

Kadangi nurodymo nevykdžiau, man sudrausminti pakvietė iš rajono centro kariškį.

Iškviesta į susitikimą su juo, įėjusi į kabinetą pasisveikinau. Svečias lyg ir ėmė auklėti, tačiau žmogaus balsu ir tonu.

- Ateik arčiau, ilgai kalbėsime, - perspėjo. - Negi pirmininko nepripažįsti? - užklausė. - Pirmininkas man skundėsi, kad tamsta darbo vengi, nors esi stipri, jog jaučio vieton galima kinkyti – plūgą galėtum patraukti...

- Aš jo ne tik pirmininku, bet ir žmogumi nelaikau! – mano kantrybės taurė jau buvo perpildyta. - Tai žvėris, vilkas...- springau žodžiais ir ašaromis. Papasakojau, kaip neleido vairuotojui pakeliui manęs pavėžėti ligoninėn, kaip po žarnyno operacijos varė mane į statybas, - Jeigu aš kokia nusikaltėlė, tai sušaudyk! – pabaigoje pridūriau.

- Negana į darbą neini, dar ir liežuvį laidai, - nepiktai subarė mane kariškis.

- O kaip mums gyventi? Pirmininkas net karvės

neleidžia laikyti. Sako, jei norit, ant dangaus karvę ganykit... – karščiausiai toliau. - Netgi pastogę nori paimti – veja gyventi po plynu dangumi...

Svečio akivaizdoje pirmininkas manęs neužkabinėjo, net neprabilo – susikūprinęs, galvą nuleidęs kažin ką visąlaik atseit rašė.

Atstovas iš rajono apklausė ir mano vyrą.

Vyras dirbdavo trim pamainom – norėjo atidirbti ir už save, ir už mane, kad pirmininkas nepriekaištautų dėl mano ligos. Pagrindinis jo darbas buvo traktorininko – vairavo "Belorusą". Tik atvežtas į tremties vietą Užure lankė traktorininkų kursus. Atlyginimo tuomet dar negaudavo, tad prisipažino mites maisto atliekomis iš šiukšlių dėžių. Sakym, vienu metu Juozas traktoriumi suko grūdų valymo mašinas, taip pat grūdų džiovykloje kūreno pečių – malkas kurui supjaustydamas. Taigi plušėjo dieną ir naktį. Į darbą jam valgyti nunešdavau. Kol pamaina pasikeisdavo, kai pečius gerai degdavo, valandėlę nusenūdavo. Rudenį, kol grūdus išvalė, ištisom savaitėm nėjo namo, rūbų nenusivilko...

Tiek dirbant, išėjo didelis uždarbis. Pirmininkas pašėlo:

- Išbuožinti tave reikia! Kaip gali šitiek uždirbti?

Ir nubraukė didžiąją atlyginimo dalį. O už darbadienius – šiek tiek miežių, avižų, šlamų truputis.

(bus daugiau)

Lietuviai tremtyje Krasnojarsko krašte – vienos šeimos išlydėtuvės į Tėvynę

Gal išeivijai žinotina.

Kas dedasi Lietuvoje

Juozas KOJELIS, Kaunas

Kreipimasis

Į Lietuvos prezidentą Valdą Adamkų

Tautinė partija LIETUVOS KELIAS, jau vienijanti tūkstančius narių, jaučia politinę ir pilietinę pareigą skubiai kreiptis į Jūsų Ekscelenciją Lietuvos Respublikos Prezidentą kaip Konstitucinių teisių garantą, nes nuo 2005 metų sausio 1 d. įsigalioja nauja LR Dokumentų ir archyvų įstatymo redakcija, pagal kurią visi Lietuvoje saugomi KGB ir kitų sovietų slaptųjų tarnybų dokumentai bus įslaptinti septyniems dešimtmečiams ir praktiškai neprieinami ne tik visuomenei, bet ir tyrinėtojams.

Pabrėžiame, kad šis įstatymas buvo priimtas be jokių konsultacijų su istorikais ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo specialistais.

70-ties metų senaties draudimas KGB dokumentams, įtvirtintas naujoje šio įstatymo redakcijoje, prieštarauja pamatiniams Lietuvos Konstitucijos principams, teisei Lietuvos Archyvų įstatymo esmei ir kitų demokratiškos valstybių praktikai. Šiuo nedemokratišku įstatymu, užtraukiančiu gėdą mūsų nacionaliniam orumui, iš esmės isipareigojama saugoti svetimos valstybės – SSRS – nusikalstamos represinės struktūros paslaptis.

Pirmą kartą per 15 Nepriklausomybės metų Lietuvos politikoje pradamas labai pavojingas bandymas nutylėti istorinę tiesą ir iškreipti mūsų tautos atmintį. Kategoriškai protestuojame prieš užslėptą politinį bandymą atbukinti Lietuvos žmonių pilietinę moralę, paniekinant istorinę tiesą ir įžeidžiant didvyrišką Laisvės kovų sąjūdžio atminimą. Negalime ir nenorime tapti KGB "patikėtinių" visuomene.

Prašome Jūsų sudaryti nacionalinio lygmens Komisiją, kuri padėtų sureguliuoti teises Lietuvos archyvų įstatymo normas, orientuotas į demokratišką viešumą ir KGB dokumentų turinio atskleidimą, siekiant, kad mūsų visuomenė niekada nepamirštų ir žinotų, kokia tai buvo nežmoniška sistema.

Tautinės partijos LIETUVOS KELIAS
pirm. dr. Liliana Astra

Prieš tą įslaptinimo įstatymą viešai dar pasisakė grupė žymių istorikų, tautinių ir liberaldemokratų partijų atstovai.

Pergalės prieš fašizmą 60-dešimtmetis

Prosovietinių istorikų Henriko Šadžiaus ir Liudo Truskos iniciatyva ir Algirdui Brazauskui bei Kaziui Bobeliui (ir dar 3 seimo nariams) laiminant, 2004 m. vasarą buvo paruoštas "mokslinės konferencijos" planas "Lietuvos išvadavimo iš nacių okupacijos 60-siems meti-

nėms paminėti". Konferencijos tema – "Lietuva tarybiniais metais: pasiekimai ir praradimai".

Iš paskelbtų konferencijos temų ir numatytų kalbėtojų nesunku suprasti, kad šalia pasitikėjimo vertų istorikų dalyvaus prosovietiniai kalbėtojai, kad ne tik pateisintų lietuvius stalininius kolaborantus, bet ir išbalintų dabar nepriklausomos "šalies" valdžios viršūnėse atsidūrusius buvusius gensekus, kagebistus, centro komitetų žvaigždes ir apkaltintų holokaustu antinacinę ir antibolševikinę rezistenciją.

Konferencijos mokslinį komitetą sudaro: A. Gaižutis, J. Kubilius, A. Merkys, J. Požėla, H. Šadžius, L. Truska. Tarp numatytų paskaitininkų skelbiamos išeivių – R. Misiūno, T. Remeikio ir S. Sužiedėlio pavardės.

Pasiruošimai konferencijai dabar lyg ir pristabdyti, bet ji dar neatšaukta.

Tos konferencijos dvasioje internetinė svetainė "bernardinai.lt" lapkričio 9 d. skelbia Luokės etnografinio ansamblio vadovės Joanos Misiūnienės ilgą straipsnį "*Mokykimės džiaugtis, arba dar kartą apie sovietmečio spindesį ir skurdą*". Autorė patraukliu stiliumi pina tiesos, netiesos ir pusiaustiesos faktų gijas ir gauna patrauklią "sovietmečio spindesio" pyne su pigiom maisto prekėmis, benzinu, elektra ir "įkandamom lengvosiom mašinom", bet be masinių žudynių, kankinimų, trėmimų, totalinio žmogaus ir tautos teisių paneigimo. Svetainė "bernardinai.lt" veda politologas Andrius Navickas, buvęs "Tėvynės sargo" redaktorius, globojęs moderniuosius krikščionis demokratus, kurie įsikibę į įvairių partijų skvermus krikščioniškąją demokratiją jau yra pamiršę.

Ar jau laikas pasitikėti "Laiku"?

Nuo 2003 m. nežinomos bendrovės Vilniuje leidžiamas laikraštuko "Laikas" vyr. redaktoriumi 2004 gale pakviestas Lietuvoje žinomas katalikų pakraipos žurnalistas ir dailininkas Vaidotas Žukas. Daugelio įsitikinimu "Laikas" tarnauja kontroversiniam Darbo partijos pirmininkui ir naujam Ūkio ministrui Viktorui Uspaskich ir yra jo finansuojamas. Žukas tvirtina, kad leidėjai jam garantuoja politinę ir ideologinę laisvę. Vienintelis reikalavimas – rašyti tiesą. Reikalavimas viliojantis.

Laikraščio redakcijos štabą redaktoriaus papildė Tomu Šernu – išlikusiu gyvu Medininkų žudynėse muitinės darbuotoju ir dabar protestantų dvasininku, Rimvydu Kepezinsku – Vilniaus dailės akademijos redaktoriumi ir Juliu Keleru – buv. "Darbininko" redaktoriumi JAV.

Vaidoto Žuko žurnalistinių talentų abejoti negalima. Taip gi jo kūrybingumu. Jei leidėjai neapkarpytų redaktoriaus laisvės ir milijonierius Uspaskich pakankamai finansuos, o redaktoriaus išmintingai suteikta laisvė naudosis, "Laikas" gali tapti svarbiu ir įtakingu Lietuvos laikraščiu. Kiek netikrumo kelia Vaidoto Žuko linkimas į ekstravaganciją ir impulsyvumą. Tai jam praeityje yra

pakenkę.

Kalėdiniame "Laiko" numeryje jaučiama žurnalistiką išmanančio redaktoriaus ranka. Viltingi naujieji per-tvarkymai. Daug kalėdinių ir aktualios politikos temų... Bet... kodėl tituliniam viršelyje reikėjo į Kalėdų senelio rūbus įvilkti šuns ir "Redaktoriaus skiltyje" vartyti vienos politinės figūros seksualinės orientacijos klausimą? Juk numeris pasirodė Kūčių dieną.

Pasaulis lyg išprotėjęs/kur skuba – ar žino (Aldona Puišytė "Atodūsiai tyloje")

Daug skubėjimo ne tik pasaulyje, bet ir Lietuvoje. "Mikriukai" (maži autobusiukai) nardo gatvėse, kon-kuruodami su kitomis susisiekimo priemonėmis, o vie-šajame gyvenime jaučiamas skubėjimas... "į Vakarus", deja, daug kur sovietinio paveldo nudvasintais šunkeliais – kosmopolitizmo, materializmo, pragmatizmo, hedo-nizmo, pagonybės, net ir satanizmo. Moralinė, siaures-niaja prasme, žiniasklaidos erdvė neša pornografijos, pa-šaipos religijai, nepagarbos tradicinėm dvasinėm ver-tybėm tvaiką.

Lietuvos politinė dešinė ir kairė, anot "Respublikos" (lapkričio 29) "lenkiasi oligarchui B. Lubiui", kurio politinei "labdarai" niekas kitas negali prilygti. Lubio prichvatizuotos Jonavos "Achemos", "Klaipėdos jūros krovinių" ("Klasko") ir kitos bendrovės prieš seimo rinkimu mėtė šimtus tūkstančių litų ir partijoms ir atskiriems kandidatams, ir niekas turbūt nežino, kiek jų žmonių buvo iškelta į kandidatų sąrašų viršų ir kiek jų buvo išrinkta į Seimą.

Prezidentas Rolandas Paksas grįžta

Spalio 26 Vilniaus apygardos teismas išteisino iš prezidento pareigų pašalintą Rolandą Paksą dėl "šiurkštaus" Lietuvos konstitucijos pažeidimo ir duotos priesaikos "sulaužymo", nors Lietuvos Konstitucinis teismas tą kaltę apkaltos procese jam buvo pripažinęs. Televizijos ekrane pasirodęs vienas iš pagrindinių Pakso kaltintojų, buvęs Seimo narys socialdemokratas Aloyzas Sakalas, susijaudinęs kalbėjo: "Kaip gali būti, kad vienas teismas už tuos pačius kaltinimus padaro vienokią sprendimą, kitas kitokią".

Liberaldemokratų konferencija gruodžio mėnesį Rolandą Paksą vėl išrinko partijos pirmininku, o Lietuvos žmonės, pagal "Baltijos tyrimų" apklausos rezultatus, renkant Lietuvos "metų žmogų", jam pripažino trečią vietą po Valdo Adamkaus ir Viktor Uspaskich.

2005-siais metais Paksas planuoja lėktuvu kelionę aplink pasaulį. Turbūt ne turistinę.

Teismų maratonas prieš Paksą dar tebesitęsia, bet jis savo kaltintojų ir teisėjų sprendimus yra perdavęs patikrinti ES teismui. Stambų ieškinį, jei pasisektų bylą laimėti, paskyrė Lietuvos vaikams.

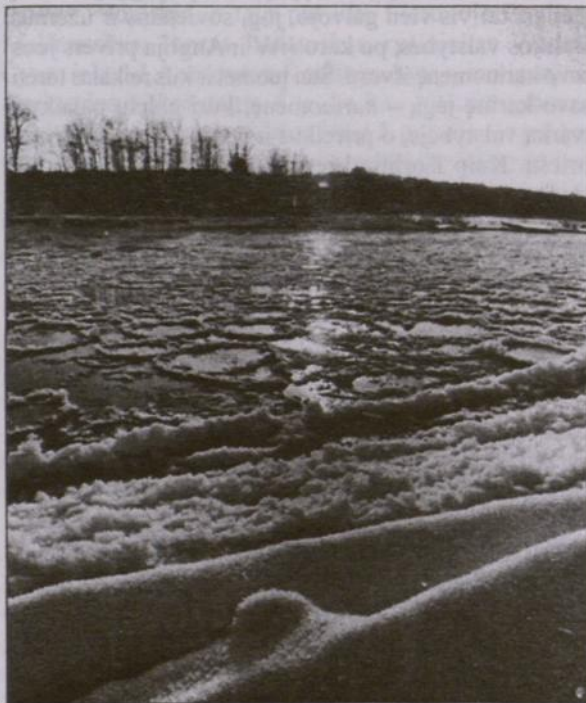
ATSIŪSTA PAMINĖTI

Vytautas Vebeliūnas, Sigitas Krivickas: [STRIZAI BANGŲ. Finansininko ir literato dialogas. Spausdino UAB ARX Baltica Kaune 2004 m. 285 psl. Turinys: Nuo Lietuvos iki New Yorko; Brooklyno pradžia ir kareiviška duona; Išminties ieškojimas; Sunku nepratus pralaimėti; Didysis pasirinkimas; Kas buvo JAV Lietuviams "Kasa"?; Bylos karuselėje; US vs VV (bylos tęsinys); Kur tiesa?; Bylos nagrinėjimui įpusėjus; Būta ar ne banko apgavystės? Kova po bylos; Minčių nesulaiko grotos; Kas lemia lietuvių būdą? Kam naudingas kalėjų verslas? New Yorko ir Irako tragedijos apmąstant; Pabaigos dialogas prie vilnietiško žiburio. Yra daug nuotraukų.

Knyga gaunama: LITAS, 86-01 114th St. Richmond Hill, NY 11418. Kreiptis į Moniką Šetikiene, tel.: (718) 441-2811. Kaina 10 dol. Persiuntimas – 2 dol.

Jonas Aistis. RAŠTAI. III. Redagavo Aldona Grajauskaitė-Aistienė ir Viktorija Skrupskelytė. Aplankas Jono Kuprio. Išleido Ateities Literatūros Fondas, 12500 Little Creek Drive, Homer Glenn, IL 60491-8684. Spausdino "Draugo" spaustuvė, Chicago, IL. Pirmą dalis: Šiapus ir anapus: Prakalba; Anapus už dangos; Temos ir variacijos; Apie taikos sąlygą. Antra dalis: Literatūros temomis: Atvaizdai; Knygų vertinimai; Studijiniai straipsniai; Pokalbiai; Redaktorių žodis. 695 psl., kietais viršeliais.

Knyga gaunama pas leidėjus ir "Draugo" knygyne, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629. Knygos kaina – 20 dol.

Neris

A. Balbieriaus nuotr.

OKUPANTAMS SIAUČIANT

(atkelta iš 1 psl.)

A.Hitleriui, kuriame buvo nurodomi vokiečių civilinės valdžios piktnaudžiavimai Lietuvoje. Rezultatas – 1941 m. rugsėjo 22 d. vokiečių generalinis komisaras Lietuvai Adrianas fon Rentelnas uždraudė LAF ir konfiskavo jo turtą. Lietuviai svajonė, kad Vokietijos ir SSRS karas atnešė Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę, sprogo kaip muilo burbulas. Raudonąjį okupantą pakeitė rudasis, tik labiau rafinuotas ir šiek tiek kultūringesnis.

Vokiečiams uždraudus LAF, jo pagrindu atsirado kita pagrindinė, daugiau katalikiškos pakraipos organizacija Lietuvos frontas (LF), kuriai vadovavo prof. Juozas Ambrazevičius (Brazaitis) ir doc. Adolfas Damušis. LF jau 1941 metų rugsėjį paskelbė atsišaukimą į Lietuvos jaunimą, ragindamas neklausyti vokiečių civilinės valdžios įsako dėl Lietuvos vyrų registracijos. Nuo 1942-ųjų LF pradėjo leisti nelegalų savaitraštį „Lietuvių fronto biuletenis“ (red. Jonas Verbickas), o nuo 1943 m. sausio 15 d. pasirodė ir pirmasis pagrindinis LF laikraštis „Į laisvę“ (redaktorius A.Strabulis), kuris ėjo iki 1944 m. birželio 20 d. Iš viso buvo išleisti 34 numeriai.

LF vadovai, kaip ir dauguma Lietuvos gyventojų, po vokiečių pralaimėjimų Rytų fronte 1942-1943 metais aiškiai suprato, kad Vokietijai laimėti karo neįmanoma, tačiau kažkodėl buvo tikri, jog vėl pasikartos 1918-ųjų istorija, ir Lietuva, pasinaudojusi pokario suirutė, atgaus savo nepriklausomybę. LF vadovai ilgai buvo įsitikinę, kad Raudonoji armija neperžengs 1939 metais buvusių sienų, o kai 1944-ųjų viduryje paaiškėjo, jog ji į Lietuvą įžengs, tai vis vien galvojo, jog, sovietams ir užėmus Baltijos valstybes, po karo JAV ir Anglija privers juos savo kariuomenę išvesti. Štai tuomet ir kils reikalas turėti savo karinę jėgą – kariuomenę, kuri galėtų palaikyti tvarką valstybėje, o prireikus ir apginti ją nuo išorinių priešų. Kaip išorinis Lietuvos priešas, tuo metu LF samprotavimais, buvo lenkai ir buvo manoma, kad jie dės visas pastangas susigrąžinti jiems nepriklausantį Vilnių ir Vilniaus kraštą.

Būtent šiems tikslams spręsti 1942 metų gegužę LF ir įkūrė slaptą karinę organizaciją „Kęstutis“, kurią organizuoti prof. J.Ambrazevičius pavedė Vytauto Didžiojo universiteto studentui Petriui Vilučiu. Tačiau šiam išvykus tęsti studijų į Viena, „Kęstučio“ vyriausiojo štabo viršininku ir faktiškai šios organizacijos vadovu buvo paskirtas karo lakūnas, Generalinio štabo pulkininkas leitenantas Juozas Jankauskas. Štai kaip vėliau šį įvykį 1953 m. balandžio 8 d., tardomas sovietų saugumiečių, prisiminė J.Jankauskas: „1942 metų pabaigoje pas mane į namus, Zanavykų g. 41 Kaune, užėjo buvęs mano bendradarbis LAF štabe Vilutis, vardo nebeprisimenu, kuris papasakojo, jog po LAF uždarymo buvo organizuotas naujas judėjimas LF, kurio vadovu tapo prof. Juozas Ambrazevičius. Į LF perėjo ir dalis buvusio LAF narių, tame tarpe ir Adolfas Damušis, kuris yra LF

vadovybėje...Toliau Vilutis pasakė, kad LF turi karinę organizaciją „Kęstutis“, kurios vadovas yra LF vadovas prof. J.Ambrazevičius. Šios organizacijos štabo viršininku yra jis – Vilutis ir trumpai supažindino su „Kęstučio“ organizacija bei tikslais. Kadangi jis išvažiuoja tęsti studijų į Viena, tai toliau nebegali eiti šių pareigų. Ryšium su tuo LF vadovas prof. J.Ambrazevičius prašo mane užimti „Kęstučio“ vyriausiojo štabo viršininko vietą. Po kai kurių svyravimų aš sutikau“ (LYA, F. K-1, Ap. T2, B. 27355/3, L. 386).

P.Vilutis perdavė Generalinio štabo plk.ltn. J.Jankauskui jo parengtą „Politiškai–karinės organizacijos „Kęstutis“ laikinąjį statutą“ ir informavo, kur jau yra įkurti „Kęstučio“ padaliniai ir kas jiems vadovauja. Pagal šį statutą „Kęstučio“ struktūroje buvo numatyta įkurti vyriausiąjį štabą, miestų, apskričių ir apylinkių štabus bei kt.

Pagrindiniai „Kęstučio“ organizacijos tikslai buvo šie: 1. Atstatyti nepriklausomą Lietuvą su jos etnografinėmis ribomis; 2. Palaikyti Lietuvoje tvarką, ramybę ir vieningumą; 3. Kovoti su komunistine ir kita žalinga lietuvių tautai veikla; 4. Didinti karinį lietuvių tautos pajėgumą, ugdyti valstybiškumą, stiprinti tautinį lietuvių susipratimą, laisvės pamėgimą, tautinės savigarbos jausmą.

„Kęstučio“ organizacija buvo tiesiogiai pavaldi LF vadui. Organizuota trejetukų sistema. Vyriausiojo štabo sudėtyje buvo numatyti penki skyriai: 1 – ginklavimosi, 2 – kautynių vienetų organizavimo, 3 – žvalgybos, 4 – karinių operacijų ir 5 – drausminių sprendimų vykdymo. „Kęstučio“ organizacijos nariais galėjo būti lietuviai vyrai, ne jaunesni 18 metų, be profesijos, pareigybių, užsiėmimo ir tikybos skirtumų, tačiau tik Dievą. Statutas buvo slapstas ir viešai neplatinamas (LKA, K., 1993, t. 7, p.151-152).

Pradėjęs vadovauti karinei „Kęstučio“ organizacijai plk.ltn. J.Jankauskas čia jau rado P.Vilučio pradėtą organizuoti štabą ir du darbuotojus, kurie buvo perėję iš LAF. Tai buvę Lietuvos kariuomenės karininkai ats.jaun.ltn. Vladas Čyvas ir ats.jaun.ltn. Vytautas Stonys. Kiek vėliau į štabo darbą įsitraukė kpt. Albinas Tindžiulis. Reikia pažymėti, kad „Kęstučio“ štabas egzistavo tik kaip sąvoka. Faktiškai griežtos konspiracijos sąlygomis visas štabo darbas vyko tikrai atskirai kiekvieno jo nario namuose. Nebuvo susirašinėjama, įsakymai buvo perduodami tik žodžiu. Kadangi ši organizacija buvo karinė ir vadovavo jai karininkai, tai, savaime suprantama, drausmė buvo griežta. Sovietų saugumiečių tardomas plk.ltn. J.Jankauskas vėliau sakė: „Kęstučio“ štabe, jeigu tai galima vadinti štabu, nes visas darbas vyko individualiai kiekvieno darbuotojo namuose, o iš viso darbuotojų buvo trys, asmeninės sudėties sąrašų nebuvo. V.Stoniui ir V.Čyviui buvo paskirtos apskritys, kuriose jie vykdė „Kęstučio“ organizacinį darbą. Jie pažinojo asmeniškai savo apskrityse ne tik štabų viršininkus, bet ir jų štabų visą asmeninę sudėtį. Todėl, kai man reikėdavo kokių nors žinių, aš jas gaudavau tiesiogiai iš jų, pasižymėdavau ant lapelio popieriaus ir vėliau sunaikindavau“(ten pat). Atskirais atvejais „štabo“

darbuotojai susirinkdavo konspiraciniame bute aptarti svarbiausius klausimus. 1943 metų pabaigoje tiekimo klausimams spręsti plk.ltn. J.Jankauskas į vyriausiąjį štabą pakvietė leitenantą Repšį, o 1944-ųjų pradžioje žvalgybiniam darbui organizuoti – Generalinio štabo plk.ltn. Narcizą Tautvilą. „Kęstučio“ organizacijos štabai buvo įkurti Biržuose, Kretingoje, Raseiniuose, Rokiškyje, Šakiuose, Telšiuose, Utenoje ir Vilkaviškyje. Tuo laikotarpiu Telšių apygardos štabo viršininku buvo paskirti mjr. A.Svilas, o Kauno – aviacijos majoras Zigmas Druga, vėliau tapęs žinomu Tauro apygardos partizanų vadu (slapyvardis Šernas, Mykolas Jonas), Vilniaus m. – plk.ltn.inž. Juozas Vitkus, vėliau žymus Pietų Lietuvos srities partizanų vadas (slapyvardis Kazimieraitis). Be to, „Kęstučio“ vyriausiajame štabe darbavosi vienas 1941 metų sukilimo karinių vadovų plk.inž. Juozas Vėbra ir 1941 m. birželio 26-27 d. prie Červenės enkavėdistų šaudytas, bet nesusaudytas plk. Antanas Šova. Būtent šie pulkininkai – J.Jankauskas, A.Šova bei J.Vėbra ir sudarė LF karinės organizacijos „Kęstutis“ pagrindinį vadovybės branduolį. Tai jie 1943-ųjų pabaigoje-1944-ųjų pradžioje VLIK'o pavedimu plk.inž. J.Vėbros bute Kaune parengė būsimos Lietuvos kariuomenės mobilizacijos planą.

1944 metų gegužę „Kęstučio“ organizacijoje buvo apie dešimt tūkstančių žmonių, tarp jų Vilniuje – 600, Kaune – 400, Utenos apskr. – 250. LF karinė organizacija „Kęstutis“ kartu su LLA tuo metu Lietuvoje buvo gausiausios ir gerai organizuotos pagrindinės karinės formuotės. Gaila, kad likimas lėmė, jog jos taip ir nesusijungė, nors tikslai ir siekiai buvo vienodi, tik taktika skirtinga. O norų ir bandymų susijungti būta ne vieno. Pirmasis bandymas sujungti „Kęstutį“ ir LLA bendriems veiksams prieš Sovietų Sąjungą įvyko 1943-iaisiais Kaune. LLA atstovavo Kazys Veverskis (slapyvardis Senis), o „Kęstučiui“ – J.Jankauskas ir P.Vilutis, tačiau bendro susitarimo nepasiekta. Antrasis bandymas sujungti įvyko 1944 metų pradžioje Vilniuje. Istorikas Kęstutis Kasparas savo knygoje „Lietuvos laisvės armija“ (p. 84) rašo: „1944 m. gegužės pradžioje Vilniuje įvyko posėdis dėl Kęstučio ir LLA susijungimo, kuriame nuo LLA dalyvavo Vilniaus apyg. štabo viršininkas kpt. Švačas ir organizacinio skyriaus viršininkas A.Kubilius-Adys, nuo Kęstučio-Vilniaus apyg. štabo vadovas plk. Juozas Vitkus, organizacinio sektoriaus viršininkas Jokymas Juška ir žvalgybos skyriaus viršininkas Bronius Kazickas. Kęstutėnai siūlė susijungti, tačiau LLA atsisakė, nenorėdama paklusti politinei krikščionių demokratų valdžiai (ši sparną atstovavo „Kęstutis“ – red.), nors kęstutėnai ir teigė, kad sektorius (taip K.Kasparas vadina LF karinę organizaciją „Kęstutis“ – J.K.) yra savarankiška organizacija ir kalbama apie VLIK'o Karo tarybą“.

LF karinė organizacija „Kęstutis“, kaip ir buvo numatyta jos veiklos programoje, Raudonajai armijai

1944 metais įžengus į Lietuvos teritoriją, paskelbė vadovybės įsakymą – visiems nariams pereiti į pogrindį, vietoje esamų būrių sukurti sistemą iš trijų-penkių žmonių, kad kiekvienas žmogus pažintų ne daugiau kaip vieną du narius, paslėpti ginklus ir į kautynes su raudonarmiečiais nesivelti, laukti ženklo veikti. Sovietams paskelbus mobilizaciją, jai nepaklusti, mobilizuojant per prievartą (kas vėliau ir vyko) – pasitraukti į mišką, o išdavikus bausti. Beje, ši „Kęstučio“ direktyva iš esmės sutapo su VLIK'o nuostata vengti aktyvių veiksmų, o išsaugoti žmones.

Tuo tarpu LLA ginkluotą pasipriešinimą sovietų okupantams pradėjo iškart po Raudonosios armijos įžengimo į Lietuvą. Vėliau, jau įpusėjus sovietų okupacijai ir ypač po LLA vadovo K.Veverskio žūties 1944 m. gruodžio 28 d. ir jaun.ltn. Adolfo Eidimto (slap. Žibartas, Papūnis) suėmimo 1945 m. balandžio 4 d., LLA, kaip organizacinis vienetas, taip pat nustojo egzistuoti. Tiek „Kęstučio“, tiek LLA, taip pat buvę Vietinės rinktinės bei TAR kariai vėliau sudarė pagrindą organizuotam partizaniniam ginkluotam pasipriešinimui Lietuvoje, kuris tęsėsi net iki 1965 m. kovo 17 d., kuomet Papiškių kaime (Utenos r.) sovietų saugumiečių buvo nušautas paskutinis Lietuvos partizanų Antanas Kraujalis.

Paskutinis bandymas suvienyti „Kęstutį“ ir LLA vyko 1944-ųjų rugsėjo pabaigoje Rietave, kur Jaupėnų kaime, savo tėviškėje, tuo metu slapstėsi J.Jankauskas su šeima, vikaro kun. Leono Veselio namuose. LF atstovavo iš Vokietijos su VLIK'o įgaliojimais atvykę Leonas Prapuolenis, prof. Zenonas Ivinskis, dr. Jonas Grinius ir Pranas Padalskis, o taip pat likę Lietuvoje Povilas Malinauskas, Juozas Jankauskas, ryšininkas Vladas Čyvas ir kt. LLA atstovavo Šiaulių mokytojų seminarijos direktorius J.Vokietaitis. Čia, be kitų klausimų, buvo bandyta vėl sujungti „Kęstutį“ su LLA, tačiau ir vėl be rezultatų. Istorikas K.Kasparas minėtoje knygoje (p. 116) rašo: „Susijungimo iniciatyvą iškėlė J.Vokietaitis, tačiau pasitarimo dalyviai į tai žiūrėjo neigiamai ir nutarė nesusijungti. Plk.ltn. J.Jankauskas motyvavo tuo, kad esamu metu aktyviai priešintis bolševikams beprasmiška, bus daug aukų, organizacijai jau duoti nurodymai – pasitraukti giliau į pogrindį ir veikti mažomis grupėmis, todėl ir praktiškai to nebūtų įmanoma padaryti ir reikia palikti viską kaip yra“.

Pokario partizaninėse kovose su enkavėdistais ir stribais nelygioje kovoje žuvo per 20 tūkst. laisvės kovotojų, dešimtys tūkstančių partizanų rėmėjų buvo ištremta arba įkalinta, kaimo gyventojai suvaryti į kolchozus. Ir vis dėlto Lietuva savo nepriklausomybę, gausiai aplaistytą savo geriausių sūnų ir dukterų krauju, atstatė. Bet tai įvyko tikrai 1990 m. kovo 11 d. Be jokios abejonės, tam savo pavyzdžiu pasitarnavo ir antisovietinės, ir antinacinės rezistencijos dalyviai, LF karinės organizacijos „Kęstutis“ nariai. Amžina garbė jiems!

Dieviškoji kelionė

[Ispūdžiai apsilankius Izraelyje – Jėzaus tėviškėje]

Genė VASAITIENĖ

Tikiu Kristų ir seku jo skelbtomis tiesomis. Bet kad gyvenime kada nors teks fiziniai sekti Kristaus pėdomis, nesvajojau. Ir dargi pamatyti kalnus, medžius ir upes, kuriuos Jis matė; liesti akmenis ir marmurą, kuriuos Jis lietė...

Nežinomi gyvenimo keliai...

Ambasadoriui Alfonsui Eidintui gyvenant Washington, DC, teko susidraugauti su juo ir su jo šeima: žmona Birute ir dukrele Monika. O kai jis buvo paskirtas Lietuvos Respublikos ambasadorium Izraelyje, svajonė ryškėjo; ypač kai Birutė Eidintienė rašė kviečiančius laiškus apsilankyti ir pamatyti Izraelį. Abu su vyru Kaziu pradėjome galvoti, kad čia gal ir būtų gera proga pajusti po kojomis šventąją žemę. Baugino tik teroristiniai užpuodinėjimai ir neramumai Izraelyje. Kam tik paminiėjau, kad žadame skristi į Izraelį, visi tą patį paklausdavo: "Ar nebijote?" Save raminau – jei Eidintai Izraelyje galėjo išgyventi jau trejus metus, tai ko mums bijoti ten praleisti tik dvi savaites?

Kelionės pradžia

Pats skrydis buvo be nuotykių – *British Airways* per Londoną į Tel Aviv. Ten išlipus, buvome išsamiai apklausinėti: kodėl atvažiavome? kur apsistojome? iš kur draugus pažįstame? kaip ilgai čia būsime? draugų adresas? Nors tas apklausinėjimas nebuvo toks malonus, bet po jo pasijutau žymiai saugiau – reiškia jie labai atsargūs ir gerai saugo savo kraštą.

Mūsų nekantriai laukė Eidintų šeima. Jų butas labai gražioje Tel Aviv miesto dalyje – čia pat didžiulis parkas, o aplink parką brangiausios dizainerių parduotuvės, kaip Armani, Dior, Versači ir kt., į kurias nė nedrįsau eiti dėl labai aukštų prekių kainų. Eidintų butas penktame pastato aukšte. Balkone plevėsuoja iškelta Lietuvos vėliava, todėl lengva surasti ir patį pastatą, kuriame Eidintai gyvena. Pati ambasada randasi kitame pastate, nelabai toli, prie gerų norų ambasadorius ir pėsčias gali iki jos nueiti. Ten tik raštinės labai dideliame aukštame pastate. Prie pastato priekyje plevėsuoja iškeltos visų ten esančių ambasadų vėliavos.

Israelis – tokia nedidelė valstybė, maždaug Massachusetts valstijos dydžio, o pasaulio politikai sukelia tiek rūpesčių. Izraelio atgimimas prasidėjo 1946 m. Po kelių metų parlamentas paskelbė, kad į Izraelį gali imigruoti kiekvienas žydų tautybės žmogus iš viso pasaulio. Na ir pradėjo vykti iš Rytų Europos, šiaurinės Afrikos, Sovietų Sąjungos, Etiopijos ir kt. Žmonių mišinys tikrai įdomus. Jų yra tik 6,8 milijonai: 80 proc. žydų, 15 proc. musulmonų ir 5 proc. krikščionių. Šiuo metu daugiausia imigruoja iš Rusijos ir čia beveik lengviau yra susikalbėti rusiškai, negu angliškai. Gamta taip kaip žmonės – irgi labai įvairi: pradedant nuo akmeninių kalnų iki vešlių pievų. Nuo

Akmuo prie Galilėjos ežero

Kristaus nuykryžavimo vietoje pastatytas altorius

Baihasodas-Haifa

Visos nuotraukos - autorės

triukšmingo miesto iki sausos negyvos dykumos. Šiaurėje kalnuose gali slidinėti, o pietuose – tropikai ir gali nardyti jūroje.

Jeruzalėje

Dieną pailsėję vykome su ambasadorium ir jo šoferiu į Jeruzalę. Reikia važiuoti su šoferiu, nes nėra kur automobilio pastatyti. Jeruzalės gatvės labai siauros, miestas juk labai senas. Ambasadorius išlipo ir nuėjo posėdžiauti. Jo šoferis Anatolijus, labai malonus Lietuvos žydas, mums aprodė Jeruzalę, nors tik iš automobilio. Jeruzalė – didžiulis miestas su 700,000 gyventojų. Nu-stebau, kiek daug visokių krikščioniškų religijų bažnyčių, kiek daug mečečių (*mosque*) ir sinagogų. Dauguma šventovių labai senos ir įdomios architektūros. Sustojome išgerti kavos restorane, kuris prieš porą mėnesių buvo teroristų išsprogdintas, bet dabar jau vėl gražiausiai atremontuotas. Bevažinėjant po miestą mano dėmesys buvo nukreiptas į įdomias vietas ir nuostabius vaizdus, tai rūpestis teroristais visai dingo.

Mūsų šoferis Anatolijus yra profesionalus gidas. Studijavęs istoriją ir teologiją Jeruzalės universitete, dar 6 mėnesius gilinasi gido kursuose. Su juo susitarėme, kad jis bus mūsų gidas ir sekančią dieną važiuosim apžiūrėti Nazareto.

Nazaretas

Važiuojant į Nazaretą – nuostabi, visai nematyta gamta. Kai kurios vietos, kur augo palmės, priminė Floridą. Augo ir visokios daržovės, ir vaisiai, nes viskas laistoma požeminės irigacijos pagalba. Vanduo, imamas iš Galilėjos jūros, laisto augalų šaknis.

Pravažiuojame daug nedidelių, senų ir labai įdomių miestelių, kur gyvena daug musulmonų. Čia 12 val. aidėjo jų šauksmas – kvietimas vidudienio maldai. Pagalvojau – kokie jie ištikimi savo tikėjimui ir maldai: viduryje dienos meta viską ir maldžiasi. Tas jų šauksmas įtikino mane, kad esu musulmonų krašte.

Nazaretas turi 60,000 gyventojų; daug musulmonų, daug krikščionių. Yra keli katalikų vienuolynai. Prisiminėm, kad Kristus čia praleido savo vaikystę ir jaunystę. Pati įspūdingiausia vieta čia yra Apsireiškimo bažnyčia – tai vieta, kur angelas Gabrielius apsireiškė Marijai. Šioje bažnyčioje, tarp įvairių kitų tautybių Marijos paveikslų, yra Aušros Vartų Marijos paveikslas su parašu "Lithuania". Matėme sekančią koplyčią – pastatytą toje vietoje, kur manoma, kad gyveno Jėzus, Marija ir Juozapas. Aplankėme ir Kanos kaimelį, kur Kristus padarė savo pirmą stebuklą vestuvių metu paversdamas vandenį į vyną. Žinoma, nusipirkome ir keletą suvenyrų – mažų vyno bonkelių. Matėme ir kitas garsias vietas: kur Lozorius prisikėlė iš numirusių; Galilėjos jūrą, kur šv. Petras žvejojo. Matėme ir koplyčią, su dideliu akmeniu, ant kurio prisikėlęs Kristus pasirodė šv. Petru ir tris kartus jo klausė, ar myli jį, nes šv. Petras prieš nukryžiuojimą tris kartus buvo išsiginęs pažinties su

Kristumi. Visi turistai bučiuoja tą akmenį – juk ten pats Kristus stovėjo.

Netoliese – Jordano upė, kur Kristus buvo pakrikštytas. Toje upėje žmonės didelėmis grupėmis krikštijasi arba atnaujina krikštą. Upėje matėme daug žuvyčių. Kai sustojome restorane pietauti, galėjome užsisakyti ir "šv. Petro žuvį" – tai ta pati žuvis, kurią šv. Petras žvejojo. Amerikoje ji vadinasi tilapia..

Sekančią dieną praleidome su Birute Eidintiene. Ji vedžiojo po labai įdomų Jaffos miestelį, pilną labai senos istorijos, įdomių meno ir senienų parduotuvių ir lauko turgų. Pastatai prie Viduržemio jūros, labai seni ir begaliniai įdomūs, vaizdai stulbinantys. Niekada nieko panašaus nesu mačiusi. Tačiau visur tuščia, nėra turistų. Gaila talentingų menininkų, kurie negali parduoti savo kūrinii.

Haifa ir Akka

Vėl su mūsų maloniu vadovu keliaujame į Haifą ir Akką. Stebino pasakiški sodai, kurie pralenkia mūsų matytus ir Floridos ir Londono karališkus darželius. Soduose negalima nei rūkyti, nei valgyti, net gumos kramtyti. Tai naujam pranašui Bahauallah, kuris ten palaidotas. Religija – Bahaia, kuri populiari Hollywoodo aktorių bendruomenėje. Archeologai dar turi daug darbo su iškaskomis, dar atranda liekanas pastatų, statytų prieš 4000 metų. Čia istorija turtinga karais – nuo romėnų laikų iki Napoleono.

Sekantį savaitgalį praleidžiame penkiese: ambasadorius Eidintas, jo žmona Birutė, dukrelė Monikutė, mano vyras Kazys ir aš. Savaitgaliai čia ilgi: penktadienį švenčia musulmonai, šeštadienį – žydai, o sekmadienį – krikščionys. Visi važiuojame į Caesareą. Pasijutau, lyg Italijoje: amfiteatro likučiai, senoviškos statulos, viskas romėniška. Čia vėl pilna menininkų, bandančių parduoti savo kūrinius; ir vėl stoka pirkėjų – turistų. Nuvargę ir išalkę sustojome pietauti. Prieš įeinant į restoraną, visus tikrina saugumo žmonės; bet jie labai mandagūs, malonūs, ir aš vėl jaučiuosi saugi.

Sekmadienį Jaffoje susirandame šv. Antano bažnyčią. Pamaldos anglų kalba. Mišių dalyviai daugiausia filipiniečiai ir kiti Azijos žmonės. Labai draugiški ir malonūs. Prie šalutinio altoriaus stovi ekranas, kuriame rodomi visų giesmių tekstai ir šv. Mišių maldos. Taip įtraukia visus dalyvauti mišių eigoje. Kazį pakvietė skaityti Skaitymą prieš Evangeliją, o aukas atnešė aukšta blondinė moteris. Priėmus komunią pasijutau labai laiminga, juk mudu su Kaziu svečiuojamės pas Kristų... Ar mes to verti?... Kunigas savo parapijiečiams pranešė, kad ateinantį penktadienį galės pamatyti garsiąją filmą "Passion of Christ". Taigi, ši filma jau ir Izraelyje.

Pavargę nuvažiuojame pailsėti prie Negyvosios jūros. Kelionė – per sausas dykumas. Kur ne kur neturtingi arabai gano savo avis ir stypsi vienas kitas kupranugaris. Visur akmenuotos ir kalnuotos sausumos. Sustojom "poilsio" vietelėje. Plaunuosi rankas ir trenksmas.

Užpakalyje manęs nuvirto didžiulis šautuvas. Čia dabar kas? Už kelių minučių iš tualetų išeina jauna smulkutė mergaitė, gal kokių 18 metų, kariška uniforma. Nusiplovus rankas pasiėmė šautuvą ir nuėjo link grupės karinių mašinų, kurios buvo pilnos uniformuotų merginų ir vyrų, jos amžiaus. Pasirodo, kad nėra jokių išimčių – suėjus 18 metų, merginoms ir vyrukams reikia atlikti karinę prievolę..

Rezervacijas turėjome Sheraton Moriah viešbutyje. Vos keletas viešbučių viduryje dykumos ir daugiau nieko. Maistas labai geras, bufeto stiliaus. Tai aš išbandžiau beveik viską, kartais net nesuprasdama, ką valgiau. Viskas taip skanu!

Jūra šilta ir joje nėra jokio gyvūno, nes tiek daug druskos ir kitų mineralų, kad joje jokiū būdu nepaskęsi. Atsiguli ant nugaros ir plūduriuoji, gali skaityti knygą, nesėgsti. Ši jūra yra žemiausia vieta pasaulyje, rodos, 1,300 pėdų žemiau jūros lygio. O aplinkui tokios dykumos, kad nėra jokios gyvybės, nė jokio vabaliuko, ar paukščiuo, ar žolytės... Man tai priminė televizijoje matytus vaizdus mėnulyje. Mūsų gidas sakė, kad čia buvusi Sodoma ir Gomora...

Grįždami dviem dienom sustojome Jeruzalėje.

Jeruzalėje

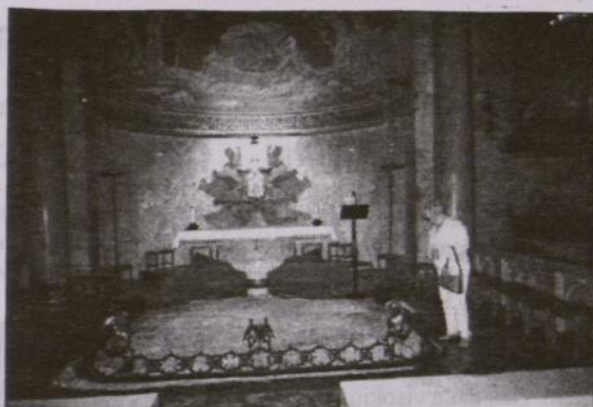
Apsistojome Inbal viešbutyje, kuris buvo arčiau senamiesčio. Buvo žydų šventė, tai vienas liftas buvo skirtas tik tai jiems. Sustodavo kiekviename aukšte, nes žydai taip griežtai laikosi savo šabaso, kad neprivalo nei lifto mygtuko paspausti. Miestas būna tuščias, nes viskas uždaryta. Tai geriausia diena miestą apžiūrėti.

Pradėjome nuo Alyvų darželio. Čia dar yra likę keletas alyvų medžių, kurie yra 2000 metų senumo, tai reiškia, kad jie ten augo, kai Kristus meldėsi ir krauju prakaitavo. Negalėjau tikėti, kad krūmai gali būti tokie seni, kol jų nepamačiau. Jie begaliniai stori ir gumbuoti, pamačius įtikėjau jų amžiumi.

Visi Kryžiaus keliai atžymėti ir tas kelias vadinasi Via Dolorosa. Jis veda į Golgotos kalną.

Prieš pat mums išvažiuojant atostogų į Izraelį, teko pamatyti Kristaus kančios filmą, tad čia viską teko pergyventi dar jautriau. Čia gali paliesti ir pabučiuoti akmenis, kur Kristus stovėjo ar, kur jam mirus, jis buvo paguldytas. Belaukiant eilėje pabučiuoti marmurinę lentą, žyminčią tą vietą, kur Kristus, nuimtas nuo kryžiaus, buvo paguldytas, pastebėjau mažą piešinuką, kaip su replėmis traukia Kristui vinį iš kojų. Žmogui su replėmis traukia vinį! Kaip baisu! Ir kai lenkiausi bučiuoti lentą, mano ašaros nukrito tiesiai ant lentos... Gal ir nuplovė kiek nors mano nuodėmių...

Verbų sekmadienio mišios buvo tokios, kokiose savo gyvenime nesu dalyvavusi. Notre Dame bažnyčia, kurioje mes meldėmės, buvo vos keletą blokų nuo tos vietos, kur vyko Kristaus procesija. Verbos buvo alyvmedžių šakelės. Procesiją pravedė, alyvmedžių šakelės pašventino ir mišias aukojo Jeruzalės vyskupas. (Žinoma, tas šakelės paslėpiau lagamine ir parsivežiau namo.)...

Akmuo ant kurio Kristus meldėsi

Vyskupas šventina verbas

Angelo apsireiškimo vieta Marijai

Grįžę į Tel Aviv, nei Birutės, nei Monikutės neberadome – jos jau buvo išskridusios į Lietuvą Velykų šventės švęsti. O mums labai gerai pasitaikė, kad į oro uostą galėjome važiuoti drauge su ambasadorium Eidintu, kuris tą pačią dieną, tik valandą anksčiau negu mes, irgi skrido namo šventėm. Tel Avive yra gera taisyklė, kad lagaminus gali atiduoti mieste dieną prieš skrydį, ir oro uoste jau nereikia jais rūpintis.

Apėmė liūdna nuotaika atsisveikinant su Kristaus tėviške, kur tiek daug pergyventa, tiek išpūdžių patirta; šios dvi savaitės, praleistos Izraelyje, visada išliks mano atmintyje kaip – *dieviškoji kelionė*.

2005 – NAUJŲ LIETUVIŲ FONDO NARIŲ METAI

Mieli Tautiečiai,

Kviečiame jus visus nedelsiant užtikrinti, kad Lietuvių Fondas didesnėmis sumomis remtų lietuviybės išlaikymą. Tuo pačiu užtikrinkime ir Lietuvių Fondo tęstinumą, kad jis ateityje būtų mūsų visų vaikų ir vaikų vaikų prižiūrimas bei tvarkomas.

Per praėjusius 42-jus metus dosnūs Lietuvių Fondo nariai, asmenys ir organizacijos, suaukojo virš 15 milijonų dolerių neliečiamą pagrindinį kapitalą, kurio uždėjęs rėmė, remia ir amžinai remia lietuvių švietimą, kultūrą, mokslą, jaunimą ir svarbų lietuviybės išlaikymą išeivijoje. Dabartinių LF narių aukų dėka per tuos 42-jus metus LF pagrindinis kapitalas uždėjo ir lietuviybės išlaikymui buvo paskirta virš 11 milijonų dolerių. Jau penkti metai kai kasmet galima skirstyti po vieną milijoną dolerių, bet paramos reikia daugiau.

Kviečiame visus raginti lietuvių kaimynus, draugus ir pažįstamus tuoj stoti nariais į Lietuvių Fondą arba papildyti savo ankstesnius įnašus kartu su jumis. Iki Vasario 16 arba Kovo 11, kada švėsime Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės šventės šiais 2005-aisiais metais, kiekvienas iš mūsų suraskime, pakviesime ir įrašykime 5 arba daugiau naujų LF narių ar kandidatų, asmenų arba organizacijų. Įrašykime LF nariais savo vaikus ar vaikaičius, nes jie yra Lietuvių Fondo ateitis. 100 dol. auka duoda pilnas LF nario teises, bet galima pradėti su mažesne auka ir iš karto tapti bent LF nariais-kandidatais.

Pradėję naujus 2005-sius metus, nedelsdami padidinkime Lietuvių Fondo narių skaičių, užtikrinkime jo ateitį ir reikalingą didesnę paramą lietuviybės išlaikymui.

LF Tarybos pirm. Vytautas Kamantas,

LF Valdybos pirm. Arvydas Tamulis,

Aukas galima nusirašyti nuo JAV federalinių mokesčių, FEIN 36-6118312. Čekius rašyti ir siųsti: *Lithuanian Foundation Inc.* 14911 127th Street, Lemont IL 60439.

NAUJOS KNYGOS:

Tatjana Maceinienė: NE TIKROVĖS DRUMZLĖS, O IDEALO ŠVIESOJ". 2004 m. 235 psl. Autorė giliai įžvelgia prof. Juozo Ambrazevičiaus - Brazaičio, Zenono Ivinskio ir dr. Juozo Girniaus asmenybes ir vertina jų atliktus darbus. Kaina 10 dol. Persiunt 2 dol.

Tatjana Maceinienė: PRADŽIOJE BUVO ŽODIS. Pokalbiai su Antanu Maceina-Jasmantu apie poeziją. 2004 m. 159 psl. Tsi labai įdomūs prof. Antano Maceinos laišškai Bernardui Brazdžioniui ir Tėvui Leonardui Andriekui, OFM, vertinantys poezijos vaidmenį žmogaus gyvenime. Kaina 8 dol. Persiunt. 2 dol.

Knygos gaunamos: "Darbininkas", 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Tel.: (718) 827-1351.

PASIKEITĖ LIETUVIŲ FONDO VADOVYBĖ - 2005 SKELBIAMI "NAUJŲ LF NARIŲ METAI"

2004 gruodžio 14 d. eilinis LF tarybos posėdis pasižymėjo vadovybės pasikeitimais ir naujųjų 2005 m. planų išvardinimu. Kadencijai pasibaigus, LF tarybos pirm. dr. Antanas Razma atsisakė vėl kandidatuoti į pirmininkus. Anot dr. Razmos, peržengusiam tam tikro gražaus amžiaus slenkstį, norėjosi kitiems perduoti pirmininkavimo pareigas. Tuo pačiu ir dr. Razmos žmona Alė Razmienė, buvusi LF administratorė ir, ligi šiol LF korporacijos sekretorė, pasitraukė iš savo pareigų. Dr. Razma pasilieka kaip direktorius LF taryboje, kurioje savo žiniomis ir patirtimi toliau dalinsis su jaunesniais.

LF taryba išrinko tris dr. Jono Valaičio vadovaujamos nominacijų komisijos pasiūlytus kandidatus į LF vadovybę: būtent Vytautą Kamantą tarybos pirmininku, Arvydą Tamulį - valdybos pirmininku, ir advokatą Vytenį Kirvelaitį, - LF korporacijos sekretoriumi.

Naujai išrinktasis LF Tarybos pirm. Vytautas Kamantas padėkojo tarybos nariams už pasitikėjimą ir savo pirmatakiui už atliktus didelius darbus ir pavyzdinę vadovavimą. Anot Kamanto, per praėjusius 42 metus nuo LF įsteigimo, 11 metų ėjęs Tarybos pirminko pareigas ir 12 metų vadovavęs valdybai, savo kilnumu ir išmintingumu dr. Razma "parodė kokių kelių LF reikia eiti." Pirmininkas Kamantas pasiryžęs ir toliau skaidriai ir dorai tęsti LF darbus ir prašė tarybos narių pagalbos, idėjų, ir, reikalui esant, atviros kritikos.

Susilaukęs pakartotinio Tarybos pritarimo, LF valdybos pirm. Arvydas Tamulis, kuris 2004 m. birželio mėnesį perėmė pareigas iš pasitraukusio pirmininko Povilo Kiliaus, dėkojo tarybos nariams ir yra pasiryžęs vykdyti tolimesnius LF darbus, siekti naujų narių ir įnašų geresnei Fondo atečiai. Tamulis džiaugėsi, kad praėjusiame lapkričio 6 d. Fondo metiniame pokylyje, dalyvavo net 352 nariai ir svečiai. Ta proga įstojo 10 naujų narių, jų tarpe ir du studentai stipendininkai. Taip pat pokylio proga LF susilaukė dvejų stambių aukų, tai Severino ir Liucijos Krutulių 5,000 dol. ir dr. Jono Prunskio 1,000 dol. įnašų.

Veiklos pranešime pirm. Tamulis nurodė ateinančių metų valdybos darbo planus ir prioritetus. LF Taryba entuziastingai patvirtino rezoliuciją paskelbti 2005 metus - Naujų LF narių metais. LF valdyba siekia padidinti LF fondo narių skaičių, kuris iki šiol buvo 7,327 (??), o su LF nariais-kandidatais siekė 8,200 (??). Naujų narių vąjų koordinuos vienas iš naujausių LF tarybos narių, Saulius Anužis iš Mičigano valstijos, kuris spalio mėnesį sėkmingai suruošė pirmąją LF golfo dieną Detroito apylinkėse ir įrašė naujų narių.

Anot LF finansų komisijos pirm. Sauliaus Čyvo, biržos atsigavimas po lapkričio mėnesį pergyvento kritimo dėl
(nukelta į 16 psl.)

Dailės konkursas

Skelbiamas jaunųjų dailininkų konkursas, skirtas Nepriklausomybės atgavimo 15-kos metų sukakčiai paminėti.

Konkurso organizatoriai: JAV LB Kultūros taryba ir M. Čiurlionio galerija Chicagoje. Tema – ATGIMUSI LIETUVA..

Technika įvairi: tapyba, aliejus, tušas, akvarelė, grafika, tempera ir kt. Konkurso dalyviai: išeivijos ir Lietuvos jaunimas nuo 12 m iki 18 m. ir nuo 18 m. iki 25 m.

Konkurso darbų atsiuntimo terminas 2005 metų lapkričio 1 d.

Darbai bus premijuojami: pirmoji premija \$300 JAV dol; dvi premijos po \$200 JAV dol. ir trys premijos po \$100 JAV dol.

Konkursui kūrinius siųsti M. Čiurlionio galerijos adresu: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636 USA. Kartu su darbu atsiųsti trumpą autoriaus biografiją. Darbo kitoje pusėje užrašyti vardą, pavardę, amžių ir nuorodą "Dailės konkursui". Kilus klausimams, kreiptis į Laimą Apanavičienę Čiurlionio galerijos adresu arba e-paštu laimaa@hotmail.com

Marija Remienė,

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė

(atkelta iš 15 psl.)

kai kurių farmacijos pramonės įmonių akcijų, teigiamai paveikė dabartinį LF finansinį stovį, kuris yra pagerėjęs nuo to laiko. Tačiau atsižvelgęs į galimybę, kad nepastovios ekonominės sąlygos ateityje veiks LF kapitalą ir LF paramos skirstymą, kuris jau per paskutinius penkerius metus siekia po milijoną dolerių, diskusijose pasisakęs dr. Razma skatino deti visas pastangas, kad LF kapitalas toliau augtų ir LF skirstomas pelnas padvigubėtų, nes finansinės paramos prašymų didėja.

Pelno skirstymo komisijos pirm. Kęstutis Ječius raštu pranešė, kad su LF valdybos nario bei interneto svetainės koordinatoriaus Ramūno Astrausko pagalba, stipendijų ir paramos prašymų anketos 2005 metams buvo perduotos ir įdėtos į LF interneto svetainę: www.lithfund.org.

LF tarybos ir valdybos narys Vytautas Vaitkus, atsakingas už ryšius su LF igaliojiniais, ruošiasi kartu su pirm. V. Kamantu vasario 19 d. dalyvauti LF igaliojinės Aldonos Stasiukevičienės ruošiamame LF koncerte St. Petersburg, Floridoje.

LF Garbės komiteto ir LF dr. Razmos vardo premijos iniciatorius dr. Jonas Valaitis pranešė, kad 2005 metų LF premija bus skiriama švietimui. Taryba patvirtino premijos komisiją, kuriai vadovauja LF tarybos ir valdybos narė Sigita Balzekienė. Premijai siūlyti ir gauti taisyklės bus paskelbtos po jų patvirtinimo sekančiame LF tarybos posėdyje.

LF informacija

Hartford, CT

LB apylinkė

pradėjo naujus veiklos metus

Gausus būrys L. Bendruomenės narių sausio 16 d. pasiliko po lietuviškų Šv. Mišių ir kavutės bendram narių susirinkimui. Jaunesnių veidų nesimatė, tik tie patys kasmetiniai veidai, šį kartą gal jų kiek daugiau, devyni stalai beveik pilni. Kavutė sekmadieninė, triukšminga, visi po savaitės pasiilgę viens kito, turi naujienų. Visgi pirm. Viktoras Kogelis šiaip taip visus pajėgė nuraminti ir susodinti. Susirinkimas prasidėjo. Pirmą – tai sausa dalis – protokolai, pranešimai, finansai, revizijos. Įdomesnė dalis – tai valdybos rinkimai, diskusijos, pasisakymai.

Valdyba, susidedanti iš dešimties asmenų, sutiko likti dar vieneriems metams. Jau pramatyti ir 2005 metų renginiai, tai Nepriklausomybės minėjimas vasario 13 d., sekmadienį Švč. Trejybės bažnyčioje, 53 Capitol Ave. Hartforde. Pakviestas kalbėti LR gen. Konsulas Mindaugas Butkus iš New Yorko, o meninę programą išpildys muz. Edita Orlinytė, dabar gyvenanti Bridgeporte, CT.

Kiti 2005 renginiai seks šia tvarka: Motinos diena – gegužės 8 d., Baisiojo Birželio minėjimas – birželio 12 d., gegužinė – rugpjūčio 7 d. Taip pat planuojami pabendravimai po kavutes kiekvieno mėnesio antrą sekmadienį. Tikslas – pritraukti daugiau Bendruomenės ir parapijai narių, jiems teikti reikalingą informaciją ir bendrai pabendrauti, susipažinti, suartėti. Per susirinkimą iškilo svarbios diskusijos parapijos ir jaunimo stokos reikalais. Parapiją norima sujungti su kita parapija, tuo reikalu klebonas Charles Jacobs šaukia parapijiečių susirinkimą sausio 26 d. 7 val. v. parapijos salėje. Prašom gausiai dalyvauti ir padėti išlaikyti parapiją.

Apylinkėje jaunimo yra, bet jie lanko tik tai jaunimui pritaikytus renginius, kuriuos Hartforde rengia Jaunimo Sąjungos skyrius, vad. Ramintos ir Tomo Nenortų. Jau turėta linksimų subuvimų Užgavėnių ir Halloween (kaukių baliaus) temomis. Jaunimas gausiai atsilankė ir labai nuotaikingai linksminosi, vaidino, pasipuošė pasakiškom kaukėm. Tačiau jų mažai matosi bažnyčioje ir susirinkimuose. Žinom, kad jie yra, turim skautus, "Berželio" tautinių šokių grupę, puikiai vadovaujamą Dalios Dzikičienės. "Berželis" yra dažnai kviečiamas išpildyti programą Bendruomenės renginiuose. Atvyksta, pašoka, ir vėl dingsta kaip į vandenį.

Per susirinkimą buvo renkamas Bendruomenės nario mokestis. Kai kurie nariai nustebo, sužinoję, kad mokestis pakilo iki \$10 dol. asmeniui, bet susimokėjo, ir esam dėkingi – pinigai eina Bendruomenės išlaidų padengimui. Hartfordo išdininkas adv. J. Strimaitis pats pirmas įteikė 100x100-auką, ne šimtinę, bet \$150. Tai stiprinantis pavyzdys kitiems.

Korespondentė D. Grajauskienė

Chicagos lituanistinei mokyklai – Valdovų rūmų Statytojo diplomą

Chicagos lituanistinės mokyklos (ČLM) istorijos mokytoja Vida Baliutavičienė prieš porą savaitių viešėdama Vilniuje perdavė bendromis šios mokyklos mokinių, pedagogų bei tėvėlių pastangomis surinktą 360 JAV dolerių auką Valdovų rūmų paramos fondui (VRPF). Tokiu būdu su ankstesne auka ČLM sutelkė daugiau kaip 1 000 litų ir tapo pirmąja mokykla, gavusia Valdovų rūmų Statytojo diplomą.

Kaip papasakojo mokytoja V. Baliutavičienė, rinkliava Valdovų rūmų atstatymo parėmimui Chicagos lituanistinėje mokykloje prasidėjo dar prieš keletą metų. Iniciatyvos tuomet ėmėsi V. Baliutavičienės kolegė, geografijos mokytoja Hedvina Dainienė. Tąkart – daugiausiai iš tėvėlių – buvo surinkta nedidelė (apie 100 dol.) suma, kurią Valdovų rūmams įteikė pati H. Dainienė. Vėliau jos veiklą tęsė V. Baliutavičienė.

Praėjusiais mokslo metais (2003/2004 m.) V. Baliutavičienė surinko daug mokomosios medžiagos apie sostinės Gedimino kalno papėdėje atstatomus rūmus ir ėmė supažindinti su ja vyriausius ČLM auklėtinius – dešimtokus bei devintokus, šią temą įtraukė į mokymo programą. Pernai vasario – kovo mėnesiais mokykloje buvo pravesta įdomi ir naudinga akcija – „Atstatome Valdovų rūmus“, kurios metu per istorijos pamokas devintokai ir dešimtokai trumpam patys tapdavo mokytojais – patys eidavo prarasti pamokų apie Valdovų rūmus jaunesniesiems (nuo pat „kiškiukų“ iki 8 klasių).

Na, o susipažinus buvo galima pradėti ir aukų rinkimo akciją – tie patys naujai iškepti „mokytojai“ ėjo per klases, ragino ir jaunesnius mokinius bent po dolerį aukoti Valdovų rūmų statybai, siekiant bendro visų mokinių tikslo – kad jų mokykla gautų Statytojo diplomą (jį gauna visi, paaugę 1000 ir daugiau litų), būtų įtraukta į aukotojų sąrašą. Trūkstant sumą pridėjus mokytojams tuomet buvo sukaupia apvali 360 JAV dolerių auka (pagal tuometinį kursą – lygiai 1000 litų). Na, o šią žiemą mokytoja V. Baliutavičienė vyko į Lietuvą ir ta pačia proga nuskraidino ČLM čekį – auką.

Ar reiks ČLM daugiau vajų Valdovų rūmų statybai paremti? „Dar nežinau. Tarsimės su vaikais – juk iki 2009 metų, kai numatyta rūmų statybos pabaiga, dar daug laiko,“ – sakė mokytoja. Tačiau ji neabejojo, kad iki to laiko (o gal ir ilgiau?) šios mokyklos istorijos mokymo programoje tikrai liks tema apie Valdovų rūmus ir jų gyventojus.

Žinoma, labiausiai norėtųsi, kad ČLM pavyzdžiu pasektų ir kitos lituanistinės mokyklos JAV. Aukoti

Valdovų rūmų paramos fondo (VRPF) valdybos pirmininkas Edmundas Kulikauskas, Chicagos lituanistinės mokyklos istorijos mokytoja Vida Baliutavičienė, VRPF direktorė Indrė Jovaišaitė

Mokytoja V. Baliutavičienė iš Vilniaus parsivežė dovanotą akmenį iš Valdovų rūmų pamatų (Nuotr. iš VRPF archyvo)

Valdovų rūmams organizacijos ir pavieniai Amerikos lietuviai gali per Valdovų rūmų paramos komitetą JAV. Čekius reikia rašyti: *Lith. Amer. Comm. Valdovų Rūmai* ir siųsti adresu: *Valdovų Rūmai, 5600 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636*. Visos aukos yra pakvituojamos ir nurašomos nuo JAV federalinių mokesčių.

Vaiva Ragauskaitė,

Valdovų rūmų paramos komiteto JAV atstovė spaudai

2005 m. Šiaurės Amerikos lietuvių Slidinėjimo pirmenybės

2005 m. Š. Amerikos Lietuvių Kalnų Slidinėjimo pirmenybės įvyks **2005 m. kovo 15 d.**, antradienį, *Vail, Colorado, USA* slidinėjimo kurorte, prisiderinant prie Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos metinės išskylos, kuri vyks kovo 12-19 dienomis. Varžybų pradžia 10:00 v.r.

Programoje – modifikuotas didysis slalomas įvairiose klasėse, pagal amžių.

Numatoma klasifikacija: vyrams 16 metų ir jaunesniems, 17-34 m., 35-49 m., 50-64 m. ir 65 m. ir vyresniems. Moterims – 16 m. ir jaunesniems, 17-34 m. ir 35 m. ir vyresnėms. Dalyvio amžius varžybos dieną nustato jo klasę. Galutinė klasifikacija bus nustatyta po išankstinės registracijos.

Po du nusileidimus bus vykdoma kiekvienoje klasėje. Tik greitkelio nusileidimo laikas nusprendžia užimtą vietą paskirtose klasėse, tačiau absoliučių vyrų ir moterų laimėtojų nustatymui imama abiejų nusileidimų laikų suma, nepaisant amžiaus ir klasės.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės slidinėtojai. Priklausomybė ŠALFASS privaloma.

Išankstinė registracija atliekama iki **2005 m. vasario 19 d.** imtinai, pas varžybų organizatorę Gailutę Ošlapaitę, šiuo adresu:

Gailė Ošlapas, c/o Gandras Travel, P.O. Box 8247, Green Valley Lake, CA 92341, USA. Tel.: (310) 880-2952; e-mail: gailute@sn.com

Dalyvių registracija bus priimama ir varžybų dieną, vietoje, tačiau varžybų formatas bus nuspręstas pagal išankstinės registracijos duomenis.

Starto mokestis bus nustatytas ir sumokamas vietoje, atsižvelgiant į dalyvių skaičių.

Visais varžybų reikalais, kaip transportas, viešbučiai, parengimai etc., kreipkitės į Gailutę Ošlapaitę.

Varžybų techniškas vadovas: dr. Jonas Prunskis, ŠALFASS Slidinėjimo komiteto vadovas, 22 Spring Lane, Barrington, IL 60010, USA. Tel.: (847) 854-2299; faksas: (847) 854-1050; e-mail: jvp@illinoisprun.com Dr. Prunskis suteikia informaciją techniškais varžybų reikalais.

Papildomi ryšiai: Vytenis Čiurlionis, tel.: (216) 481-1525; e-mail: vcurlionis@msn.com ir Rimas Kuliavas tel.: (416) 766-2996, e-mail: rimas@kuliavas.com

Išsamesnę informaciją gauna ŠALFASS sporto klubai ir paskutinių 3-jų metų dalyviai.

Labai svarbu atlikti išankstinę registraciją kuo anksčiau, norint sumažinti išlaidas ir turėti didesnę apsisistojimo vietų pasirinkimą.

Skubėkite!

2005 metų ŠALFASS Jaunučių krepšinio pirmenybės

2005 metų Š. Amerikos Lietuvių Jaunučių krepšinio pirmenybės įvyks **2005 m. balandžio 23-24 dienomis**, *Chicagoje, IL*. Vykdo – Chicagos ASK Lituanica.

Varžybas numatoma vykdyti šiose berniukų ir mergaičių klasėse: B (1989-90 m. gimimo), C (1991-92), D (1993-94), E 91995-96) ir F "molekulių" (1997 m. gim. ir jaunesnių), F (molekulių) ir, gal būt, E klasės komandos bus mišrios (Co-Ed).

Dalyvauti kviečiami visi ŠALFASS klubai ir kiti lietuviški sporto vienetai, atlikę 2005 m. registraciją ŠALFASS. Komandų skaičius neapribotas visose klasėse. Principiniai, jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama kartu žaisti ir vyresnėse klasėse, kiek laiko ir vietos aplinkybės leidžia. Mergaitėms leidžiama žaisti berniukų komandose, tačiau neatvirkščiai.

Preliminarinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 2005 m. vasario 19 d. imtinai, pas pirmenybių vadovą dr. Donatą Siliūną, 5116 Illinois Ave., Lisle, IL 60532-2014, USA.

Po preliminarinės registracijos bus paskelbta galutinis varžybų formatas, mokesčiai, galutinės registracijos data ir kitos detalės.

Pilnesnę informaciją gauna ŠALFASS klubai, Viešbučių ir kitas ūkiškas informacijas pateiks rengėjai. Visais reikalais kreipkitės į dr. D. Siliūną.

2005 m. ŠALFASS Vyrų senjorų krepšinio pirmenybės

2005 m. ŠALFASS Vyrų Senjorų krepšinio pirmenybės įvyks **2005 m. kovo 19 ir 20 dienomis** *Clevelande, Ohio*. Vykdo – Clevelando LSK Žaibas. Senjorų klasei priklauso 35 metų ir vyresni vyrai pagal 2005 m. gruodžio 31 d. Kitaip tariant, gimusieji 1970 m. ir vyresni.

Galutinė komandų ir žaidėjų registracija su mokesčiais privalo būti atlikta iki 2005 m. vasario 28 d. imtinai, šiuo adresu: Vidas Tatarūnas, 8697 Harvest Home Dr., Mentor, OH 44060-1967, USA. Tel.: 440-209-0440; Fax: 216-481-6064; e-mail: tatarunas@ameritech.net; web site: www.zaibas.org

Smulkesnę informaciją gauna krepšinio kultivuojantys klubai. Nauji vienetai, kreipkitės į Vidą Tatarūną.

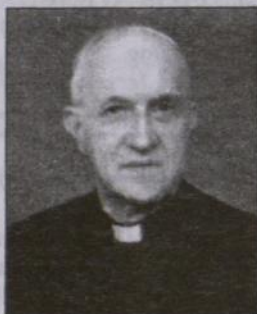
Dalyvauti kviečiami ŠALFASS klubai ir kiti lietuviški vienetai, atlikę metų registraciją ŠALFASS.

Po galutinės dalyvių registracijos bus paskeltos tolimesnės detalės.

Mirusieji

Mirė kunigas VINCAS VALKAVIČIUS, VDU Garbės daktaras

Kunigas Vincas Valkavičius

2005 m. sausio 12 d. Hudson, MA, JAV sulaukęs 75 metų, po ilgos ir sunkios ligos mirė istorikas VDU Garbės daktaras kunigas Vincas Valkavičius.

V. Valkavičius gimė 1929 m. Hudson, MA. Mokėsi Bostono Šv. Jono kunigų seminarijoje, 1953 m. išventintas į kunigus. 1980 m. Bostono kolegijoje įgijo istorijos magistro laipsnį. Dirbo įvairiose amerikiečių ir lietuvių parapijose, nuo 1962 m. Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas Norwood, MA. Būdamas kunigu, jis visą gyvenimą patarnavo lietuvių ir nelietuvių kilmės žmonėms, o visą savo veiklą ir darbus pašventė lietuviybei. Kun. V. Valkavičius aktyviai dalyvavo visuomeniniame lietuvių išeivijos gyvenime, buvo Lietuvos katalikų mokslo akademijos, Lituanistikos instituto, Amerikos lietuvių istorijos, kelių amerikiečių istorijų organizacijų narys. Bendradarbiavo žurnaluose *Lituanus*, *Historical Journal of Massachusetts*, *Polish American Studies*.

Kun. V. Valkavičius rinko, tikslino, tyrinėjo, sistemino informaciją apie JAV lietuvių išeivijos gyvenimą ir veiklą.

Jo įnašas į Amerikos lietuvių istoriografiją yra gan svarbus: jis rašė anglų kalba, išleido 13 knygų, parašė 65 straipsnius, 37 knygų apžvalgas, 15 įvairių enciklopedinių straipsnių. Tarp jo žymiausių darbų reiktų paminėti knygą apie kun. J. Žebrio gyvenimą bei darbus (*Lithuanian pioneer priest of New England: The Life of Rev. J. Zebris*, 1980), vienos pagrindinių senosios lietuvių išeivijos organizacijų *Lietuvos vyčių* 75 metų istoriją (*Lithuanian Fraternalism: 75 Years of US Knights of Lithuania* (1988), knygą apie lietuvių išeivijos komunistų lyderį A. Bimbą (*Bay State "Blue" laws and Bimba*, 1973). Didžiausias įnašas į lietuvių emigracijos istoriją yra 3 tomų enciklopedinis veikalas apie lietuvių katalikų parapijų JAV istoriją *Lithuanian Religious Life in America* (1991, 1996, 1998). Knygoje aprašyta daugiau kaip šimto lietuviškų parapijų veikla nuo jų įsikūrimo XIX a. pabaigoje iki XX a. pabaigos.

Kun. V. Valkavičius tyrinėjo ne tik lietuvių, bet ir kitų tautų emigracijas. Amerikos akademiniuose leidiniuose jis yra paskelbęs straipsnių apie lenkus, latvius, estus, airius, albanus. Už didelį indėlį Amerikos lenkų istorijos tyrinėjimuose 2000 m. Amerikos lenkų istorikų draugija PAHA (*Polish American Historical Association*) paskyrė V. Valkavičiui pirmąją "Amicus Poloniae" premiją ne lenkų kilmės istorikui.

1997 m. kaip muzikas, istorikas, lietuvių išeivijos veikėjas V. Valkavičius buvo apdovanotas Gedimino ordinu.

1999 m. pavasarį Vytauto Didžiojo universitete Istorijos katedroje kun. V. Valkavičius dėstė Šiaurės Amerikos lietuvių diasporos istoriją. Savo surinktą didžiulį archyvą jis dovanavo Vytauto Didžiojo universiteto Lietuvių išeivijos institutui, kur jo sukauptais archyvais, tyrinėjimais galės naudotis ne tik VDU studentais, bet ir tyrinėtojai iš visos Lietuvos.

Vytauto Didžiojo universiteto Senatas, įvertindamas kun. V. Valkavičiaus nuopelnus tiriant emigracijos istoriją, 2003 m. birželio 25 d. suteikė jam Vytauto Didžiojo universiteto Garbės daktaro vardą. Universiteto rektorius prof. Vytautas Kaminskas kartu su Senato nariu prof. Algirdu Avižieniu Garbės daktaro regalias jam įteikė 2004 m. kovo 14 dieną Bostono arkikatedroje.

Bernardinai.lt

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie auکوjo 2002-2005 metų "Darbininko" prenumeratai ir jos netilpo sausio mėnesio numeryje.

Po 50 dol.:

Genovaitė Šetikas, Newington, CT; Vanda Bagdonas, Daytona Beach, FL; Adelaida Balbata, St. Petersburg, FL; Petras Rasimas, St. Petersburg, FL; Zigmas Degutis, Chicago, IL; Peter Kiskunas, Lewiston, ME; Vytas Durickas, Alliston, MA; Veronica Starinskas, Belmont, MA; Ona Adomavičienė-Adams,

Centerville, MA; Irene A. Juodaitis, Holden, MA; Marija Eiva Hauser, Lexington, MA; Gintas Simonaitis, Mashpee, MA; Stasys Rudys, Uxbridge, MA; Algirdas Zenkus, Webster, MA; Faustas Rajeckas, Westborough, MA; Janina Snieska, N. Hyannisport, MA; Alphonse Prancevičius, Worcester, MA; Aldona A. Shumway, Worcester, MA; Algis Backaitis, Southfield, MI; Raymond ir Barbara Dzek, Shoreview, MN; Kazys Butkus, Jamaica, NY; Sofija Skobeika, Jamaica, NY; Kun. Vytautas Volertas, Maspeth, NY; Nijolė Brazenas, MD, Sparkill, NY; Lijolė ir Jonas Cernauskas, Woodhaven, NY; Regina Saldaitis, DDS, Woodhaven,

New Haven, CT

Vasario 16-tosios minėjimas

Šie metai ypatingi mums visiems. Lietuva švenčia savo nepriklausomybės 15 metų jubiliejų. Norėdami deramai pažymėti šią svarbią datą visus kviečiame atvykti **vasario 12 dieną 3 val.** po pietų į salę, esančią 205 Florence Road, Branford, 06405.

Programoje numatyta:

Kalbėtojas – atsargos generolas majoras Jonas Kronkaitis, Lietuvos Respublikos buvęs vyriausias kariuomenės vadas.

Meninę programą ruošia CT teatro grupė "Aitvaras". Atvykę galėsite pasivaikinti cepelinais ir atsigaivinti lietuvišku alumi. Veiks linksmoji loterija.

Kas neturi galimybės atvykti, prašom siųsti solidarumo mokestį (\$10 vienam asmeniui) ir auką Lietuvii Bendruomenei šiuo adresu: Rima Laukaitienė, 36 Mohawk, Wallingford, CT 06492.

Dėl išsamesnės informacijos galite kreiptis į Sigitą Šimkuvienę tel.: (203) 773-1257 arba elektroniniu paštu: ssimkute@comcast.net arba į Tomą Plečkaitį tel.: (203) 389-2920.

GAVĖNIO REKOLEKCIJOS PUTNAME

Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne

1. Vienos dienos rekolekcijos – **šeštadienį, kovo 5 d.** Praves vienuolyno kapelionas kun. Vytautas Gedvainis. Prasidės 9:00 v.r. registracija, ir baigsis vakariene. Kaina \$30.00.

2. Savaitgalio rekolekcijos – **kovo 11-13 d.d.** Praves kunigas Vaidotas Labašauskas. Registracija penktadienį 5:00 v.p.p., baigsis sekmadienį pietumis. Kaina su nakvyne - \$90; be nakvynės – \$50.

VISI KVIEČIAM! Apie savo dalyvavimą pranešti **savaitę prieš**, kartu su \$25 įmokėjimu savaitgalio rekolekcijoms. Siųsti: Immaculate Conception Convent – Retreat, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260-2503. Tel.: (860) 928 7955

NY; Petras Svitra, Woodhaven, NY; Ray ir Natalie Zinas, Bethlehem, PA; Salome Duoba, Brookline, MA; Aldona Kairys, N. Providence, RI; Julia ir Alex Vaicunas, Wakefield, RI; Elena Simanavicius, Fairfax, VA.

Po 45 dol.:

Marija J. Liauba, Cincinnati, OH.

Po 40 dol.:

Stase Zebertavicius, Palmetto, FL; Joseph Blazys, Holliston, MA; Sigita A. Zibas, Cranford, NJ; Alexas Liutkus, Euclid, OH; Vytautas Susinskas, Phila, PA.

Po 35dol.:

Eugene Uzpurvius, Centerville, MA; Irena Jansonas,

VYZAS & ASSOCIATES, P. C. ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE
KEARNY, NEW JERSEY 07032
(201) 998 - 2211
Licensed in New Jersey and New York

*Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.*

*Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.*

**TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.**

Aukus siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 elpaštas: TAUTFD@aol.com

KODIS FUNERAL HOME

63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

*Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse*

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

Centerville, MA; Ona Savokaitis, No. Brunswick, NJ;
Sofija Alis, Williamsburg, VA; Valerie A. Kennedy,
Marlton, NJ.

Po 30 dol.:

Angela Vaiciekauskas, Los Angeles, CA; Ruta Hoffa, Windsor Locks, CT; Vladas Gedmintas, St. Pete Beach, FL; Aldona M. Buivydas, Forest Lakes, FL; Vytenis Radzevicius, Gulfport, FL; Ursula S. Narkus, Lawrence, MA; Jurgis Stuopis, Sharon, MA; Jadvyga Savickas, Nashua, NH; Birutė Ashebergas, Middle Village, NY; Tadas Savickas, MD, Monticello, NY.

(Nukelta į 21 psl.)

ADMINISTRACIJA PRANEŠA

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie aukojo 2002 - 2005 metų "Darbininko" prenumeratai ir jų čekiai buvo gauti iki sausio 15 d.:

Po 300 dol.:

Zigmas ir Marina Raulinaitis, Manahawkin, NJ.

Po 200 dol.:

Vytautas A. Dambrava, Vilnius, Lietuva

Po 150 dol.:

Vytautas ir Janina Čekauskas, Westlake Vlg., CA;
E. ir D. Laukys, Ft. Salonga, NY., ir Magdalena Jankauskas, Ft. Salonga, NY.

Po 100 dol.:

Tėvai Pranciškonai, Toronto, Ont., Canada; Marytė Sandanavičiūtė - Newsom, Beverly Hills, CA; Aurelija Stongvila-Kaye, Ocala, FL; Jonas Vainius, Oak Brook, IL; Frances Bumila, Raynham, MA; Susan covafesky-Savaiko, Randolph, NJ; Algirdas Kepalas, Levittown, NY.; A. ir Vytutis, Woodhaven, NY; Joseph P. Staniskis, West Haven, VT.

Po 75 dol.:

Edmund Kasaitis, MD, Baltimore, MD; Giedrė Kumpikas, PhD. Hollis Hills, NY.

Po 50 dol.:

Audronė Bartys, Sun City, AZ; Prekseda Stirbys, New Britain, CT; Aldona Barius, Trumbull, CT; Alfonsas Samušis, Pembroke Pines, FL; Ursula Bliskis, St. Pete Beach, FL; Marija Vilutis, St. Petersburg, FL; Joseph J. Sakaitis, Auburn, MA; Ona Radzevicius, Brockton, MA; Dalia ir Stasys Zikas, Melrose, MA; Bruce Victor, Shrewsbury, MA; A. Pumputis, Middletown, NY; Val ir Vita Matusaitis, Livingston, NJ; Joseph Simutis, Nashua, NH; Adele Rysavy, Jackson Hgts, NY; John K. Krinickas, Maspeth, NY; Eufemija Steponis, Seven Hills, OH; Jadvyga Kliorys, Euclid, OH; Benedict Apanavicius, Easton, PA; Frances Matusevicius, York, PA.

Po 45 dol.:

Boston Public Library, Boston, MA.

Po 40 dol.:

Gintarė Ivaškienė, Monroe, CT; Rev Clement Kasinskas, W. Hartford, CT; Danguolė Kasper, Deerfield Beach, FL; Alex ir Dalia Austras, Braintree, MA; Bronė Pridotkas, Worcester, MA; Joseph J. Majauskas, Mt. Laurel, NJ; Regina Jonusis, Calverton, NY.

Po 35 dol.:

Henry V. Vaitaitis, O'd Saybrook, CT.

Po 30 dol.:

Elena E. Jasaitis, St. Petersburg, FL; Aldona K. Šmulštys, Chicago, IL.

Po 25 dol.:

Eugenija Rastonis, Winter Springs, FL; Algis ir

Gražina Mikulskis, Sharpsburg, GA; Jurgis Budzeika, Arlington Hgts, IL; Ina Nenortas, Dorchester, MA; Peter Brazauskas, Paramus, NJ; Rev. Zenonas Smilga, Fishers Island, NY; Nijolė Pierce, Rochester, NY.

Po 20 dol.:

E. J. Ziurys, Wethersfield, CT; Victor Malakas, Paramus, NJ.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame.

AUKOTOJU SARAŠAS

(Atkelta iš 20 psl).

Po 25 dol.:

Dalilė Polikaitis, Westlake Village, CA; Algis ir Irena Jalinskas, W. Hartford, CT; Adeline A. Dauzickas, Pompano Beach, FL; Peter Mackus, Sunny Hills, FL; Vytautas Stasaitis, Treasure Island, FL; Virginija Gureckas, Germantown, MD; Jonas Vasys, Dedham, MA; Regina Petrutis, W. Hyannisport, MA; Valentinas, Jonė Sernas, Bridgewater, NJ; Eugenija Uselyte, Franklin Lakes, NJ; Genevieve Viseckas, Orange, NJ; Vanda Petrauskiene, Piscataway, NJ; Frank Petrauskas, Baldwinsville, NY; Vincent W. Alones, Floral Park, NY; Eleonora Staknis Pugh, Long Beach, NY; Helen Matulonis, Maspeth, NY; Mecys Palunas, Akron, OH; Victoria Norvaisa, Erie, PA; Kęstutis Ciziunas, Falls Church, VA; Antanas Musteikis, Olympia, WA.

Po 20 dol.:

Elena Arbas, Santa Monica, CA; Algis Simonaitis, Hartford, CT; Marijona Ogden, Stanford, CT; Viktorija Dėdinas, Sunny Hills, FL; Teresa Ilgunas, Hudson, MA; Henry Cepas, Medford, MA; Algimantas ir Terese Landsbergis, Upper Marlboro, MA; Richard Slepetys, Brick, NJ; Liucija Kasiuba, Brooklyn, NY; V. ir N. Naronis, Lake George, NY; Viktoras Kildisius, Oceanside, NY; Sofija Kulys, Woodhaven, NY.

Po 15 dol.:

H. Anthaney, Lewes, DE; Genovaitė Osinskienė, St. Petersburg, FL. Algirdas Zikas, Canton, MA; August Dumbra, Saginaw, MI.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame.

**Aukos Kretingos Pranciškonų
"RŪPESTĖLIŲ"
labdaros valgyklai**

Liuda Waingortin, Milton, MA, aukoja 200 dol.

Šis "Darbininko" numeris padidintas iki 24 psl.

Gavėnios pradžia – Pelenų diena šiemet išpuola vasario 9 d., trečiadienį. Tą dieną prasideda gavėnia – atgailos laikotarpis, kuris baigiasi Kristaus Prisikėlimo švente – Velykomis kovo 27 d. Gavėnios metu katalikai, sulaukę 14 metų amžiaus, privalo susilaikyti nuo mėsos valgymo Pelenų dieną ir kiekvieną penktadienį. Tikintieji nuo 18 iki 59 metų dar privalo Pelenų dieną ir Didįjį Penktadienį pasninkauti, t.y. valgyti tris kartus per dieną, privalant tik vieną kartą, kitus du kartus tik lengvai užkandant.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, š.m. vasario 8 d., išvyksta į Floridą prarasti priešvėlykinį susikaupimą rytiniame Atlanto pakraštyje gyvenantiems lietuviams. Numato grįžti į savo rezidenciją V. Atsimainymo parapijoje (*Transfiguration Church*) Maspeth, NY, š.m. kovo 4 d.

VJ Atsimainymo par. žinios
Vyskupas Nicholas Di Marzio, š.m. sausio 29 d., 4:30 val. popiet. St. James katedroje-bazilikoje aukojo iškilmingas mišias prisiminti nukentėjusius žmones nuo Tsunami nelaimės pietų Azijoje ir Rytų Afrikoje. Lietuviams atstovavo kun. Vytautas Volertas, V. Atsimainymo par. Maspeth vikaras.

Naujas skyrelis "Darbininke": Gal išeivijai žinotina, kas dedasi Lietuvoje. Juozo Kojelio reportažas iš Kauno. Žiūr. 8 psl.

Šis "Darbininko" Nr. 2 (36) išsiunčiamas vasario 10 d. Sekantis Nr. 3 (37) išeis kovo 8 d.

Vasario 16-tosios minėjimas
New Yorke vyks vasario 13 d. šia tvarka: Mišios 10 val. ryto Apreiškimo parapijoje Brooklyn, NY. Mišios, kurias aukos kun. Vytautas Volertas, vyks su vėliavų inešimu. Po mišių Apreiškimo par. salėje bus galima gauti šiltus pietus, kuriuos ruošia LB Brooklyn-Queens apylinkė. Namie keptų skanumynų stalą paruoš Zina Jankauskaitė. Pats minėjimas vyks Atsimainymo par. salėje, 64-14 Clinton Ave., Maspeth, NY. Pradžią 2 val. popiet. Įėjimo auką – 10 dol. Pagrindinis prelegentas – LR ambasadorius Washington, DC, Vygaudas Ušackas. Meninėje dalyje: solistė Angelė Kiaušaitė, kanklininkas Rimgaudas Pranckevičius, Maiironio lituanistinės mokyklos mokinių šokių grupė, vad. A. Marijošienės; mergaičių dainos ansamblis, vad. Gintarės Bukauskienės. Minėjimą rengia jungtinis komitetas: Tautos Fondas, LB New Yorko apygarda ir Amerikos Lietuvių Taryba.

Bernardas Redikis, sulaukęs 84 m. amžiaus, gyv. Woodhaven, NY, mirė 2004 m. gruodžio 8 d. Nuliūdime liko žmona Felicija, duktė Lilita su vyru ir sūnus Povilas su žmona.

Apreiškimo par. žinios
Rose Kristaponis, ilgametė parapijietė, mirė š.m. sausio 18 d. nuo kraujo išsiliejimo smegenyse. Nuliūdime liko vyras Bruno Kristaponis. Tegul ilsisi ramybėje!

Svarbus pranešimas salės reikalui: W. Sidas, renginių komiteto pirm., prašo visų organizacijų pranešti jam iš anksto apie planuojamus renginius salėje. Reikia sudaryti tvarkaraštį, kad ispanai galėtų prisitaikyti su savo renginiais. Skambinti tel.: (201) 975-1723 arba e-mail: sid100@aol.com

Už Irenos Vilgalienės vėlę mišios bus aukojamos vasario 6 d., 10 val. ryto. Užprašė NY Lietuvių Bendruomenė.

Vinco Kudirkos lituanistinė mokykla veikia Šv. Petro ir Povilo par. patalpose, 211 Ripley Place, Elizabeth, NJ, kiekvieną šeštadienį 9-12 val.r.

Elizabeth, NJ

Mirė kun.

ALFREDAS ŽEMEIKIS

Kun. Alfredas Žemeikis

Sausio 23 d., Trinitas ligoninėje, sulaukęs 68 metų amžiaus, mirė kun. Alfredas Žemeikis.

Buvo gimęs 1936 m. Kunigu iššventintas 1963 m. Šv. Petro ir Povilo parapijos Elizabeth, NJ, klebonas nuo 1990 m.

Paskutiniu metu kentėjo nuo įvairių ligų ir pergyveno keletą sunkių operacijų.

Sausio 26 d. buvo pašarvotas Brazilinskių šermeninėje, kur kun. Peter Aquino sukalbėjo maldas prieš mirusio. Vakare jo kūnas buvo pervežtas į Šv. Petro ir Povilo bažnyčią, kur vyko iškilmingas atsisveikinimas. Vyskupas Marconi, dalyvaujant visam būriui kunigų, atliko specialias maldas. Vyskupijos kantorė pravedė psalmių giedojimą. Solistė Angelė Kiaušaitė pagiedojo keletą giesmių. Dr. Rasos Apanavičienės suorganizuota garbės sargyba, pasipuošusi tautiniais drabužiais, stovėjo prie karsto su Lietuvos vėliava.

Sekančią dieną vyko gedulingos mišios, kurių metu solistė A. Kiaušaitė giedojo lietuviškas ir klasikines giesmes. Vyskupas Thomas Ado (nukelta į 23 psl.)

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJINĖ KOMISIJA.

“Lietuva bus laisva...”

Lietuva bus...”

[Lietuvos laisvės kovų istorija aukso raidėmis bus įrašyta nepaprastai didelės drąsos, ryžto ir pasišventimo, pasipriešinimo okupanto kėslams, pareikalavusi 1991 m. sausio 13-tos naktis Vilniuje. Tą naktį, šalia 14-os žuvusių, sužeistų buvo 704, iš jų kulkomis suvarpyti – 52, automatų buožēm, metaliniais strypais sudaužyti – 136 ir patrankų šūvių apkurtinti, apsvaiginti – 416.

Ta skausminga, krauju aplaistyta drama, nors ir kukliai, bet su derama rimtimi New Yorke buvo prisiminta sekmadienį, sausio 16 d.

Apreiškimo parapijoje, 10 val. ryte Šv. Mišių metu (Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Vyt. Volderas), tuojau po pamokslą, prie TV bokšto Vilniuje 14-os žuvusiųjų atminimui nešamos ir, priešais altorių ant grotelių pastatomos degančios žvakės. Žvakės nesant žuvusiųjų vardus ir pavardes skaito Salvijus Kungys: Loreta Asanavičiūtė, Virginijus Druskis, Darius Gerbutavičius, Rolandas Jankauskas, Rimantas Juknevičius, Alvydas Kanapinskas, Algimantas Petras Kavoliukas, Vytautas Koncėvičius, Vidas Maciulevičius, Titas Masiulis, Apolinaras Povilaitis, Alvydas Matulka, Ignas Šimulionis, Vytautas Vaitkus.

Perskaičius žuvusiųjų didvyrių pavardes, jų garbei choras (vad. A. Barkauskienė) gieda giesmę “O Dieve” (žodžiai ir muzika A. Mikulskio).

Mišias išklausi, sueinant į salę ir leidžiantis laiptais žemyn, kaip ir

kiekvieną sekmadienį, taip ir dabar, pamalonino itin uolios ir darbščios parapijos darbų talkininkės Patricijos Sidienės verdamos kavos kvapas.

Salėje prie sienos, ant nedidelio stalelio, stovi kryželis, žvakutė, juodai apvestoje nuotraukoje išvardinti žuvusieji ir knyga “Lietuva - dokumentai, liudijimai, atgarsiai”.

Atverčiu iš jos vieną puslapį ir skaitau: “Mūsų tauta turi baisų Kražių skerdynių įvaizdį. Ir kitaip, deja, nepavadinsi nužmogėjusios jėgos siautėjimo prieš beginklius žmones, saugančius savo žemę ir laisvę... Dabar – Vilniaus skerdynės”!

Be jokių kalbų ar didelių iškilmių, uždegus ant stalelio stovinčią žvakutę, parapijos renginių komiteto pirmininkas Vladas Sidas pakviečia pažvelgti į Gerimanto Peniko paruoštą, anos nakties kraupių įvykių dokumentinę garsajuostę.

Žvelgiant į atsidariusį televizijos (TV) langą, matant didžiulę minią skanduojančią “Lietuva bus laisva... Lietuva bus ...” maurojančius tančius, poškant šūvių garsams, tampionus, mušamus ir į greitosios pagalbos mašiną nešamus sužeistuosius, ramiai sėdėti ir nesijaudinti negalėjai.

TV lange skambant “Lietuva bus...” šviesa užgesa. Stoja kelių sekundžių tyla. Staiga, lyg iš miego pabudus, visi sustoja ir gieda Tautos himną.

Minėjamą suorganizavo Apreiškimo parapijos renginių komitetas.

p.palys

Mirė kun. A. Žemaikis

(atkelta iš 22 psl.)

Donato aukojos mišias; drauge koncertavo 22 kunigai, kurių tarpe buvo velionio klasės draugai iš seminarijos laikų. Vyskupas Paulius Baltakis, OFM, deja, įstrigęs į didelį susisiekimo kamštį, nebespėjo atvažiuoti. Nors oras buvo labai šaltas ir visur buvo daug sniego, bet bažnyčia buvo pilna parapijiečių, draugų ir pažįstamų, kurie išlydėjo savo mylimą kleboną į Šv. Gertūdės kapines, Colonia, NJ. Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti užkandžių. Nuliūdime liko brolis Petras, sesuo Dorothy Bolonowski ir jos šeima.

Kun. Alfredas buvo jautrios širdies ir labai norėdavo padėti visiems. Atvykstant vis daugiau tautiečių iš Lietuvos, jis kiek galėdamas padėjo jiems įsikurti. Silpstant sveikatai jis nebepajėgė su jais palaikyti glaudesnių ryšių ir prašydavo, kad senieji parapijiečiai pasveikintų naujakurius prie bažnyčios, kad šie nesijautų svetimi, atvykę į bažnyčią. Klebono Alfredo lietuvių kalba buvo silpna, ir jis kartais nebūdavo tinkamai supras tas. Bet jo didžiausias noras buvo padėti naujakuriams įsijungti į lietuvišką parapiją.

Kun. Žemaikis buvo ypatingas žmogus, jis mokėjo bendrauti su visais. Man asmeniškai darbas surištas su bažnyčia buvo pokalbis su juo. Visuomet pasijusdavau patenkinta ir atgijusi. Jis buvo giliai kitas užjaučiantis žmogus, niekada neatsisakydavo padėti artimui.

Mes visi parapijiečiai ilgai pasigėsime savo mylimo klebono.

Ilsekis Viešpaties ramybėje!

Julija Jesaitienė

Šv. Kazimiero lietuvių parapijoje Paterson, NJ (147 Montgomery Pl.), kas antrą sekmadienį 10:30 val. ryte vyksta lietuviškos pamaldos. Visi apylinkės lietuviai yra kviečiami jose dalyvauti. Čia artimiausių sekmadienių datas, kada vyks šios lietuviškos pamaldos: vasario 20 d., kovo 6 d. ir kovo 20 d..

Knygos - geriausia dovana

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2005-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardaviu, jei ne dabar, tai ateityje.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

ASSISTED LIVING skyrius prie Matulaičio Slaugos Namų artimu laiku pradės priimti gyventojus, pajėgius tvarkytis savarankiškai. Parūpins maistą, higienos ir sveikatos priežiūrą ir užimtumo programas.

Kriėptis: Matulaitis Nursing Home, Assisted Living,
10 Thurber Road, Putnam, CT 06260.

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

- kepame virš 30 metų
- siunčiame į visas JAV valstijas
- 4 dydžiai: 3, 5, 10 ir 15 svarų
- laikas jau dabar užsisakyti šventėms

Skambinkite: Juozui Liūdžiui
New Britain, CT
tel.: (860) 223-2380; fax: (860) 224-3341

RETURN SERVICE REQUESTED

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

DARBININKAS

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417